

2006 vasario 28
Nr. 4

Lietuvos
Katalikų
Bažnyčios
informacijos
centro
leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Popiežius

Benediktas XVI Enciklika DEUS CARITAS EST vyskupams, kunigams ir diakonams, vienuoliams bei vienuolėms ir visiems Kristų tikintiems pasauliečiams apie krikščioniškąją meilę (<i>Pabaiga</i>)	2
---	---

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos vyskupai susitiko su universitetų rektoriais	11
Kauno kurijoje aptarta akademinė sielovada	11
Pasaulinės ligonių dienos paminėjimas Kaune	12
Apžvelgta sielovadinė bei finansinė situacija Kauno arkivyskupijoje	13
Atsinaujinimo diena Kaune	14
Kauno arkivyskupijos <i>Caritas</i> ataskaitinė konferencija	15
Lietuvos pranciškoniškojo jaunimo susitikimas	16
Šv. Damijono jaunimo ir šeimų maldos grupių susitikimas	17
Šeimų vakaras	17
Gyvas vysk. J. Staugaičio atminimas	18

Homilijos

DIEVO NAMAI III gavėnios sekmadienis (B)	19
---	----

Ganytojų žodis

Kardinolo A. J. Bačkio pamokslas Vasario 16-ąją Vilniaus arkikatedroje	20
---	----

Straipsniai

Kun. doc. dr. Arvydas Ramonas UNIVERSITETINĖ SIELOVADA	21
---	----

Bažnyčia pasaulyje

Įžaidimas jokiomis aplinkybėmis nepateisina smurto	23
Ateities baimė turi neigiamą poveikį Europos gimstamumui	24
Popiežius nominavo 15 naujų kardinolų	24

Papilio 5
LT-44275 Kaunas
Lietuva
Telefonai
323853
322776
Telefaksas
323853
el. paštas lkbic@lcn.lt
www.lcn.lt/bzinios

POPIEŽIUS BENEDIKTAS XVI

ENCIKLIKA

Deus Caritas est

VYKUPAMS, KUNIGAMS IR DIAKONAMS,
VIENUOLIAMS BEI VIENUOLĖMS IR
VISIEMS KRISTŲ TIKINTIEMS PASAULIEČIAMS
APIE KRIKŠČIONIŠKĄJĄ MEILĘ

(*Tęsinys. Pradžia 3 numeryje*)

ANTROJI DALIS

CARITAS

**MEILĖS VYKDYMAS BAŽNYČIOJE KAIP „MEILĖS
BENDRUOMENĖJE“**

*Bažnyčios gailestingoji meilė kaip trinitarinės meilės
pasireiškimas*

19. „Kai matai gailestingąją meilę, matai Trejybę“, – rašė šventasis Augustinas (11). Ikišioliniuose svarstymuose galėjome sutelkti savo žvilgsnį į Nukryžiuotąjį (plg. *Jn 19, 37; Zch 12, 10*) bei įžiūrėti planą Tėvo, kuris, akinamas meilės (plg. *Jn 3, 16*), pasiuntė į pasaulį savo viengimį Sūnų, kad atpirtų žmogų. Mirdamas ant kryžiaus, Jėzus, kaip pasakoja evangelistas, „atidavė dvasią“ (plg. *Jn 19, 30*) – iš anksto pranešdamas apie tą Šventosios Dvasios dovaną, kurią jis duos prisikėlęs (plg. *Jn 20, 22*). Taip buvo išpildytas pažadas apie „gyvojo vandens sroves“, kurios, išliejus Šventąją Dvasią, plūs iš tikinčiųjų širdžių (plg. *Jn 38–39*). Juk Dvasia yra ta vidinė galia, kuri jų širdis suderina su Kristaus širdimi ir skatina juos mylėti savo brolius taip, kaip jis juos mylėjo, pasilenkdamas mazgoti savo mokinių kojų (plg. *Jn 13, 1–13*) ir pirmiausia atiduodamas savo gyvybę už visus (plg. *13, 1; 15, 13*).

Dvasia taip pat yra jėga, keičianti Bažnyčios bendruomenės širdį, idant ši pasaulyje liudytų Tėvo, žmoniją trokštančio padaryti šeima savo Sūnuje, meilę. Visi Bažnyčios darbai yra meilės išraiška, meilės, siekiančios žmogaus viso gėrio: jo evangelizacijos per žodį ir sakramentus – istorijoje tai dažnai reikalauja herojiškų pastangų – ir jo pažangos įvairiose žmogaus gyvenimo bei veiklos srityse. Tad meilė yra Bažnyčios tarnyba, skirta nepaliaujamai kovai su žmonių kančiomis bei poreikiais, įskaitant kūno. Šį aspektą, šią *gailestingosios meilės tarnybą*, norėčiau išsamiau aptarti antroje šios enciklikos dalyje.

Gailestingoji meilė – Bažnyčios pareiga

20. Dievo meilėje besišaknijanti artimo meilė pirmiausia yra kiekvieno tikinčiojo užduotis, tačiau kartu ir

bažnytinės bendruomenės visais lygmenimis – pradedant vietine bendruomene ir baigiant daline bei visa visuotine Bažnyčia – užduotis. Bažnyčia turi praktikuoti meilę ir kaip bendruomenė. Iš to išplaukia, jog meilė, idant galėtų būti tvarkinga bendruomeninė tarnyba, turi būti organizuota. Šios užduoties suvokimas Bažnyčioje buvo pamatinis nuo pat jos pradžios: „Visi tikintieji laikėsi drauge ir visa turėjo bendra. Nuosavybę bei turtą jie parduodavo ir, ką gavę, padalydavo visiems, kiek kam reikėdavo“ (*Apd 2, 44–45*). Lukas mums tai pasakoja pateikęs savotišką Bažnyčios, kurios pagrindiniais elementais jis laiko „apaštalų mokslo“, „bendravimo“ (*koinonia*), „duonos laužymo“ ir „maldu“ (plg. *Apd 2, 42*) ištvėrimingą laikymąsi, apibrėžimą. Čia iš pradžių išsamiau nenusakytas „bendravimo“ (*koinonia*) elementas konkretizuojamas prieš tai cituotose eilutėse: bendravimą sudaro tai, kad tikintieji visa turi bendra ir tarp jų nebėra nei vargšų, nei turtuolių (plg. taip pat *Apd 4, 32–37*). Augant Bažnyčiai, tokios absoliučios materialinės bendrystės nebuvo įmanoma išlaikyti. Tačiau jos giliausia esmė išliko: tikinčiųjų bendruomenėje neturėtų pasitaikyti tokio skurdo, kad kas nors stokotų oriam gyvenimui būtinų gėrybių.

21. Esminis žingsnis sunkiai ieškant sprendimų šiam pamatiniam bažnytiniam principui įgyvendinti tapo septynių vyrų išrinkimas, davęs pradžią diakono tarnybai (plg. *Apd 6, 5–6*). Ankstyvojoje Bažnyčioje dėl kasdienio našlių aprūpinimo iš tiesų buvo atsiradusi nelygybė tarp hebrajiškai ir graikiškai kalbančiųjų. Apaštalai, kuriems buvo visų pirma patikėtos „maldos“ (Eucharistija ir liturgija) ir „žodžio tarnyba“, jautėsi apkrauti „stulų tarnybos“; todėl jie nutarė pasilikti pagrindinį darbą, tuo tarpu kitai, Bažnyčioje ne mažiau būtina užduočiai vykdyti įsteigė septynių vyrų grupę. Tačiau ta grupė neturėjo vykdyti vien techninės dalijimo tarnybos: šie vyrai turėjo būti „pilni Dvasios ir išminties“ (plg. *Apd 6, 1–6*). Tai reiškia, kad socialinė tarnyba, kurią jie turėjo atlikti, buvo visiškai konkreti ir kartu neabejotinai dvasinė; tad jų tarnyba buvo tikrai dvasinė – tarnyba, kuria buvo įgyvendinama esminė Bažnyčios užduotis, būtent tinkamai surikiuota artimo meilė. Įsteigiant šią septynių grupę, „*diakonia*“ – bendruomeniškai ir tvarkingai vykdoma artimo meilės tarnyba – tapo Bažnyčios pamatinės struktūros dalimi.

22. Bėgant metams ir Bažnyčiai plintant, gailestingoji meilė – *caritas* įsitvirtino kaip viena iš Bažnyčios esminių sričių greta sakramentų teikimo bei Dievo žodžio skelbimo: gailestingosios meilės našlėms ir vaikams, kalintiesiems, sergantiesiems ir visaip vargstantiems praktikavimas nuo jos esmės neatsiejamas lygiai taip, kaip sakramentų tarnyba ir Evangelijos skelbimas. Bažnyčia negali apleisti gailestingosios meilės praktikavimo lygiai taip, kaip negali apleisti sakramentų ir Dievo žodžio. Tam parodyti pakaks kelių pavyzdžių. Justinas Kankinys († apie 155) krikščionių sekmadieninio šventimo kontekste taip pat vaizduoja jų gailestingo-

sios meilės veiklą, susijusią su Eucharistija kaip tokia. Turtingesnieji aukoja pagal galimybes, kiek kas nori; vyskupas tomis aukomis remia vaikus, našles, vargstančius dėl ligos ar kitų priežasčių, taip pat kalinius ir ateivius (12). Didysis krikščionių rašytojas Tertulijonas († po 220) pasakoja, kaip krikščionių rūpinimasis visokio pobūdžio stokojančiais stebina pagonis (13). O kai Ignotas Antiochietis († apie 107) Romos Bažnyčią apibrėžia kaip „pirmininkaujančią gailestingajoje meilėje (*agape*)“ (14), galima drąsiai tarti, kad jis tokiu apibūdinimu norėjęs tam tikru būdu išreikšti jos konkrečią gailestingosios meilės veiklą.

23. Čia galbūt bus naudinga atkreipti dėmesį į ankstyviausias teisine struktūras, susijusias su Bažnyčios gailestingosios meilės veikla. IV a. viduryje Egipte atsiranda vadinamoji *diaconia*; pavieniuose vienuolynuose tai yra institucija, atsakinga už visus pagalbos darbus, už gailestingosios meilės tarnybą. Iš tokių ištakų iki VI a. Egipte išsirutuliojo visavertės teisinės galios bendrija, kuriai valstybės valdžia patikėdavo viešai išdalyti dalį grūdų. Egipte ne tik kiekvienas vienuolynas, bet ir visos vyskupijos turėjo savo *diaconia* – instituciją, kuri paskui paplito Rytuose ir Vakaruose. Popiežius Grigalius Didysis († 604) mini Neapolio *diaconia*. Romoje *diaconiae* dokumentais patvirtintos tik nuo VII ir VIII a.; tačiau pagalbos vargšams bei kenčiantiesiems tarnyba, besiremianti *Apaštalų darbuose* pateiktais krikščioniškojo gyvenimo principais, ir anksčiau, nuo pat pradžių, buvo esminė Romos Bažnyčios dalis. Gyva šios užduoties išraiška yra diakonas Laurencijus († 258). Dramatiškas jo kankinystės aprašymas jau buvo žinomas šventajam Ambraziejui († 397) ir iš esmės perteikia autentišką šventojo paveikslą. Jam kaip atsakingajam už rūpinimąsi Romos vargšais, suėmus popiežių ir jo brolius, buvo palikta šiek tiek laiko surinkti ir valstybės valdžiai perduoti Bažnyčios turtus. Laurencijus turimus pinigus išdalijo vargšams ir valdžiai nurodė, kad vargšai yra tikrasis Bažnyčios turtas (15). Kad ir kokia šio konkretaus įvykio istorinė tikimybė, Laurencijus Bažnyčios atmintyje išliko kaip iškilus Bažnyčios gailestingosios meilės atstovas.

24. Žvilgsnis į imperatorių Julijoną Atsimetėlį († 363) irgi gali parodyti, koks esminis pirmųjų amžių Bažnyčiai buvo organizuotas gailestingosios meilės praktikas. Būdamas šešerių metų, jis matė, kaip imperatoriaus rūmų sargybiniai nužudė jo tėvą, brolių ir kitus šeimos narius; tokį žiaurų aktą jis – teisingai ar neteisingai – priskyrė imperatoriui Konstancijui, kuris vaizdavosi esąs didelis krikščionis. Todėl krikščionių tikėjimas jo akyse buvo visam laikui diskredituotas. Tapęs imperatoriumi, jis nutarė atkurti pagonišką kultą, senąją romėnų religiją, kartu reformuojant ją taip, kad jis galėtų tapti imperijos varomąja jėga. Turėdamas tai prieš akis, jis daug ką pasiskolino iš krikščionybės. Įsteigė metropolitų ir kunigų hierarchiją. Kunigai turėjo rūpintis meile Dievui ir artimui. Viename savo laiške (16) jis rašė, jog vienintelis dalykas, kuris krikščionybėje jį jau-

dina, yra gailestingosios meilės praktikavimas Bažnyčioje. Tad jam labai rūpėjo prie šio naujo pagoniško kulto pridurti veiklą, lygiavertę Bažnyčios gailestingosios meilės sistemai. „Galilėjiečiai“, kaip jis pats teigė, būtent todėl ir išpopuliarėjo. Tad taip imperatorius pripažino, kad gailestingoji meilė buvo esminis krikščionių bendruomenės – Bažnyčios ženklas.

25. Iš mūsų svarstymų čia išplaukia dvi svarbios išvalgos:

a) Giliausia Bažnyčios prigimtis reiškiasi trejopa užduotimi: Dievo žodžio skelbimu (*kerygma-martyria*), sakramentų šventimu (*leiturgia*), gailestingosios meilės tarnyba (*diakonia*). Šios užduotys viena kitą sąlygoja ir negali būti viena nuo kitos atskirtos. Gailestingoji meilė Bažnyčiai nėra savotiškas socialinės pagalbos darbas, kuri būtų galima palikti ir kitiems, bet yra neatsiejama nuo jos prigimties, būtina jos pačios esmės išraiška (17).

b) Bažnyčia yra Dievo šeima pasaulyje. Šioje šeimoje neturi būti nė vieno, kurį kamuotų skurdas. Tačiau sykiu *caritas-agape* peržengia Bažnyčios ribas. Savotiškas kriterijus yra palyginimas apie gailestingąjį samarietį; šiuo palyginimu prisakoma visuotinė meilė, nepaliekanti nuošalyje „atsitiktinai“ sutinkamo vargstančiojo (plg. *Lk* 10, 31), kad ir kas jis būtų. Tačiau, nepažeisdamas šio meilės priesako visuotinumą, egzistuoja ir specifinis bažnytinis reikalavimas – būtent kad Bažnyčioje kaip šeimoje nė vienas jos narys ne kentėtų skurdo. *Laiške galatams* tai nusakoma šiais žodžiais: „Tad, kol turime laiko, darykime gera visiems, o ypač tikėjimo namiškiams“ (6, 10).

Teisingumas ir gailestingoji meilė

26. Nuo XIX a. Bažnyčios gailestingoji meilė susilaukia prieštaros, kuri vėliau buvo griežtai išplėtotą pirmiausia marksistinio mąstymo. Sakytą, jog vargšams reikia ne gailestingosios meilės darbų, bet teisingumo. Gailestingosios meilės darbai – išmaldos – iš tiesų tęsą būdas turtuoliams nusišalinti nuo teisingumo statydinimo bei nuraminti sąžinę, išlaikant savo padėtį ir lauzant vargšų teises. Užuoat šiandienos gyvenimo sąlygas ramsčius pavieniais gailestingosios meilės darbais, būtina sukurti naują tvarką, kur kiekvienas gautų savąją pasaulio gėrybių dalį taip, kad gailestingosios meilės darbų neberekėtų. Reikia pripažinti, jog šiame argumente yra tiesos, tačiau kai kas ir klaidinga. Teisinga tai, jog pagrindinis valstybės principas turėtų būti teisingumo siekimas ir kad teisingos socialinės tvarkos tikslas yra kiekvienam laiduoti bendrųjų gėrybių dalį laikantis subsidarumo principo. Tas krikščioniškajame mokyme apie valstybę ir Bažnyčios socialiniame mokyme visada būdavo pabrėžiama. Teisingos bendruomeninės tvarkos klausimas istorijos požiūriu naujoje situacijoje atsidūrė XIX amžiuje susiformavus pramoninei visuomenei. Atsiradusi šiuolaikinė

pramonė nušlavė senąsias socialines struktūras, darbininkų masei iš pagrindų pakeičiant visuomenės struktūrą, kur esminiu klausimu tapo kapitalo ir darbo santykis – klausimas, kuris šia forma anksčiau nebuvo žinomas. Gamybos struktūros ir kapitalas dabar buvo nauja galia, kuri, sutelkta į nedaugelio rankas, padarė darbininkų mases beteises, ir tam reikėjo priešintis.

27. Reikia pripažinti, kad Bažnyčios vadovai tikrai pamazū suvokė, kad visuomenės naujos struktūros klausimas iškilo naujaip. Tačiau pirmtakų netrūko: tarp jų paminėtinas, pavyzdžiui, Mainzo vyskupas Kettele-*ris* († 1877). Kaip atsakas į konkrečias reikmes radosi būrelių, sąjungų, draugijų, federacijų ir pirmiausia naujų vienuolinių kongregacijų, XIX a. pakilusių į kovą su skurdu, ligomis ir nepatenkinama padėtimi švietimo srityje. 1891 m. su Leono XIII enciklika *Rerum novarum* arenoje pasirodė popiežiškasis Magisteriumas. 1931 m. pasaulio šviesą išvydo Pijaus XI enciklika *Quadragesimo anno*. Palaimintasis popiežius Jonas XXIII 1961 m. paskelbė encikliką *Mater et Magistra*; po to socialinės problematikos, ypač paaštrėjusios Lotynų Amerikoje, enciklikoje *Populorum progressio* (1967) ir apaštališkajame laiške *Octogesima adveniens* (1971) ryžtingai ėmėsi popiežius Paulius VI. Mano iškilusis pirmtakas Jonas Paulius II paliko mums socialinių enciklikų trilogiją: *Laborem exercens* (1981), *Sollicitudo rei socialis* (1987) ir galiausiai *Centesimus annus* (1991). Taip, susidurdamas su vis naujomis sąlygomis bei problemomis, nuolatos plėtojosi katalikų socialinis mokymas, kuris galiausiai buvo nuosekliai išdėstytas 2004 m. Popiežiškiosios teisingumo ir taikos tarybos parengtoje *Bažnyčios socialinio mokymo santraukoje*. Marksizmas socialinio klausimo sprendimu laikė pasaulinę revoliuciją ir rengimąsi jai: įvykdžius revoliuciją ir po to suvisuomeninius gamybos priemones, kaip buvo mokoma, viskas staiga turėjo pasikeisti į gera. Tokia svajonė išsisklaidė. Esant sunkiai šiandienei padėčiai, į kurią patekome ir dėl ekonomikos globalizacijos, Bažnyčios socialinis mokymas tapo pagrindiniu kelrodžiu, siūlančiu gaires, galiojančias ir už Bažnyčios ribų; tolesnės plėtros akivaizdoje šios gairės aptartinos kalbant su visais, kuriems tikrai rūpi žmogus ir jo pasaulis.

28. Norint tiksliau apibrėžti būtinų pastangų teisingumo labui ir gailestingosios meilės tarnybos santykį, reikėtų atsižvelgti į du pagrindinius dalykus:

a) Teisinga visuomenės ir valstybės tvarka yra pagrindinė politikos užduotis. Valstybė, kuri nėra valdoma teisingumo, tėra didelė plėšikų gauja, kaip kartą yra pasakęs Augustinas: „*Remota itaque iustitia quid sunt regna nisi magna latrocinia?*“ (18). Krikščionybei esmingai būdinga to, kas ciesoriaus ir kas Dievo (plg. *Mt* 22, 21), perskyra, tai yra valstybės ir Bažnyčios perskyra, arba, pasak Vatikano II Susirinkimo, žemiškųjų dalykų autonomija (19). Valstybė neturi nurodinėti religijai, bet privalo laiduoti jos laisvę ir taiką tarp įvairių religijų

sekėjų; Bažnyčia kaip socialinis krikščioniškojo tikėjimo liudijimas savo ruožtu yra savarankiška bei, remdamasi tikėjimu, gyvena savo bendruomenine forma, kurią valstybei privalu gerbti. Abi sritys yra skirtingos, bet visada tarp savęs susijusios.

Teisingumas yra visos politikos tikslas ir todėl vidinis matas. Politika yra daugiau negu paprastas techninis viešųjų taisyklių apibrėžimo menas; jos versmė ir tikslas – teisingumas, o šis yra etinio pobūdžio. Tad valstybė niekada negali išvengti klausimo: kaip čia ir dabar įgyvendinti teisingumą? Tačiau šis klausimas suponuoja kitą, esmingesnį: kas yra teisingumas? Pastarasis klausimas susijęs su praktiniu protu; bet kad protas galėtų tinkamai veikti, jis nuolatos apvalytinas, nes jo etinis aklumas, atsirandantis viršų paėmus interesui bei galiai, yra niekada iki galo nepašalinama grėsmė.

Čia politika ir tikėjimas susiliečia. Tikėjimas savo prigimtimi yra susitikimas su gyvuju Dievu – susitikimas, atveriantis mums už proto srities naujus horizontus. Tačiau kartu jis yra ir patį protą apvalanti jėga. Laikydamosis Dievo perspektyvos, jis išlaisvina protą iš apakimo ir todėl padeda jam geriau būti pačiu savimi. Tikėjimas leidžia protui geriau atlikti savo užduotį ir geriau išžiūrėti tai, kas jam pačiam būdinga. Štai katalikų socialinio mokymo paskirtis – ja nesiekama palenkti valstybės Bažnyčios galiai; netrokštama netikintiems primesti tikėjimo išvalgų bei elgsenų. Norima tiesiog prisidėti prie proto apvalymo bei padėti, kad tai, kas teisinga, čia ir dabar būtų pažinta ir vėliau įgyvendinta.

Bažnyčios socialiniame mokyme argumentuojama remiantis protu ir prigimtinė teise, tai yra tuo, kas būdinga kiekvieno žmogaus prigimčiai. Taip pat suvokiama, kad Bažnyčios užduotis nėra suteikti šiam mokymui galios politinėje plotmėje; juo siekiama padėti politikoje ugdyti sąžines, geriau išžiūrėti tikruosius teisingumo reikalavimus ir didinti pasirengimą pagal juos elgtis, net jei tai prieštarautų asmeninei naudai. Tai reiškia, kad teisingos socialinės ir valstybinės santvarkos, kurioje kiekvienam atitektų tai, kas priklauso, statydinimas yra esminė užduotis, kurios vis iš naujo turi imtis kiekviena karta. Kadangi ši užduotis politinė, ji nėra tiesioginis Bažnyčios reikalas. Bet kadangi tai kartu yra pirmutinė žmogaus užduotis, Bažnyčiai tenka pareiga apvalant protą bei mokant etikos savitai prisidėti, kad teisingumo reikalavimai taptų suprantami ir politiškai įgyvendinami.

Bažnyčia negali ir neturi griebtis politinės kovos kuo teisingesnei visuomenei sukurti. Bažnyčia negali ir neturi pakeisti valstybės. Tačiau ji taip pat negali ir neturi atsakyti pastangų teisingumo labui. Ji turi to siekti racionali argumentavimu ir žadindama dvasines jėgas, be kurių teisingumas, visada reikalaujantis ir atsižadėjimo, negali nei paimti viršaus, nei klestėti. Teisin-

ga visuomenė negali būti Bažnyčios darbas, tai turi būti politikos pareiga. Bet Bažnyčiai labai rūpi skatinti teisingumą atveriant protą bei valią gėrio reikalavimams.

b) Meilė – *caritas* – visada bus būtina, taip pat teisingoje visuomenėje. Nėra teisingos valstybinės santvarkos, kuri meilės tarnybą galėtų padaryti nereikalingą. Kas nori atsisakyti meilės, tas rengiasi nusigręžti nuo žmogaus kaip žmogaus. Visada egzistuos kančia, besišauksianti paguodos ir pagalbos. Visada egzistuos vienatvė. Visada bus materialinio stygiaus situacijų, kai reikės padėti tikros artimo meilės dvasia (20). Valstybė, trokšanti visais rūpintis, visa aprėpti, galiausiai virsta biurokratiškai instancija, neįstengiančia duoti to, ko kenčiančiam žmogui – kiekvienam žmogui – esmingai trūksta: būtent gera linkinčio asmeninio atsidavimo. Reikalinga ne viską reglamentuojanti ir valdanti valstybė, bet valstybė, kuri, vadovaudamasi subsidiarumo principu, dosniai pripažintų ir skatintų iniciatyvas, kylančias iš įvairių socialinių jėgų ir spontaniškumą jungiančias su artumu pagalbos reikalingiems žmonėms. Bažnyčia yra viena iš tokių gyvųjų jėgų: joje tvinksi Kristaus Dvasios sužadinta meilė. Ta meilė ne tik teikia žmonėms materialią pagalbą, bet ir stiprina bei gaivina sielą, o to dažnai reikia daugiau negu materialinės paramos. Tvirtinimu, jog teisingos struktūros padarysiančios gailėstingosios meilės darbus nereikalingus, iš tikrųjų dangstoma materialistinė žmogaus samprata: būtent išankstinė nuomonė, jog žmogus gyvas „vien duona“ (Mt 4, 4; plg. 1st 8, 3) – įsitikinimas, pažeminantis žmogų ir ignoruojantis tai, kas iš tiesų yra žmogui savita.

29. Tad dabar galime geriau Bažnyčios gyvenime nusakyti santykį tarp, viena vertus, išipareigojimo valstybės ir visuomenės teisingai santvarkai ir, kita vertus, organizuotos karitatyvinės veiklos. Buvo parodyta, kad teisingų struktūrų kūrimas nėra tiesioginė Bažnyčios pareiga, bet tenka politikos pasauliui – sau atsakingo proto sričiai. Bažnyčios pareiga čia yra netiesioginė – prisidėti prie proto apvalymo ir moralinių jėgų, be kurių teisingos struktūros nei atsiranda, nei gali ilgai veikti, sužadinti.

Pareiga darbuotis visuomenės teisingos santvarkos labui pirmiausia tenka tikintiems pasauliečiams. Kaip valstybės piliečiai, jie pašaukti asmeniškai dalyvauti viešajame gyvenime. Todėl jie negali atsisakyti dalyvauti „įvairiarūšėje ūkio, visuomenės ir įstatymų leidybos veikloje, organiškai ugdančioje *bendrajį gėrį*“ (21). Dėl šios priežasties tikintys pasauliečiai privalo tinkamai formuoti socialinį gyvenimą, gerbdami jo teisėtą autonomiją ir bendradarbiaudami su kitais piliečiais, kiekvienas pagal savo kompetenciją ir atsakomybę (22). Net jei bažnytines gailėstingosios meilės iniciatyvos nepainiotinos su valstybės pastangomis, vis dėlto gailėstingoji meilė turi persunkti visą tikinčiųjų gyvenimą ir, vadinasi, jų politinę veiklą, vykdomą „socialinės meilės“ (23) dvasia.

Bažnyčios karitatyvinės organizacijos yra jos *opus proprium*, iš jos prigimties išplaukianti užduotis, kai ji ne kam nors iš šono talkina, bet pati tiesiogiai veikia kaip atsakingas subjektas ir daro tai, kas atitinka jos prigimtį. Bažnyčia niekada negali būti atleista nuo gailėstingosios meilės vykdymo kaip organizuotos bendros tikinčiųjų veiklos ir, kita vertus, niekada nebus taip, kad krikščionių gailėstingoji meilė taps nereikalinga, nes šalia teisingumo žmogus visada pasigenda ir pasigęs meilės.

Gailėstingosios meilės tarnybos daugialypės struktūros šiandienėmis sąlygomis

30. Prieš nusakydamas ypatingą Bažnyčios karitatyvinės veiklos žmogaus naudai pobūdį, norėčiau mesti žvilgsnį į bendrą tos kovos už teisingumą bei meilę šių dienų pasaulyje padėtį.

a) Šiandienės masinio komunikavimo priemonės padarė mūsų planetą mažesnę, greitai ir juntamai suartindamos visiškai skirtingus žmones bei kultūras. Net jei tas „bendrabūvis“ kai kada pagimdo nesutarimų bei įtampų, vis dėlto tai, kad dabar daug geriau pažįstame žmonių reikmes, visų pirma verčia mus dalytis jų būkle bei sunkumais. Kasdien regime, kiek daug, nepaisant didelės mokslo ir technikos pažangos, žmonių pasaulyje kenčia dėl įvairialypio materialinio ir dvasinio skurdo. Tad mūsų laikai reikalauja naujo pasirengimo padėti vargstančiam artimui. Jau Vatikano II Susirinkimas pabrėžė tai aiškiais žodžiais: „Dabarties laikais išstobulėjus komunikavimo priemonėms, tartum dingus nuotoliui tarp žmonių <...> šiandien karitatyvinė veikla gali ir turi apimti visus žmones ir visus jų poreikius“ (24).

Kita vertus, – ir tai yra provokuojantis ir kartu padaršantis globalizacijos elementas – šiandien turime nesuskaičiuojamų priemonių humanitarinei pagalbai vargstantiems broliams teikti, tarp jų šiuolaikinių sistemų maistui bei drabužiams dalyti, pastogei bei prieglobsčiui pasiūlyti. Taip rūpinimasis artimu, įveikdamas nacionalinių bendruomenių sienas, savo horizontus plečia į visą pasaulį. Vatikano II Susirinkimas pagrįstai atkreipė dėmesį: „Tarp mūsų laikams būdingų dalykų ypač pabrėžtinai dažnėjantis ir nenugalimas visų tautų solidarumo jausmas“ (25). Valstybės institucijos ir humanitarinės organizacijos tokias iniciatyvas remia, vienos – subsidijomis ar mokesčių lengvatomis, kitos – sutelkdamos didelius išteklius. Tad piliečių visuomenės reiškiamas solidarumas smarkiai pranoksta pavienių asmenų veiklą.

b) Tokiomis sąlygomis radosi ir išsirutuliojo daug naujų vaisingų valstybinių ir bažnytinių institucijų bendradarbiavimo formų. Skaidri ir ištikimybė meilės pareigai liudijanti Bažnyčios veikla galėjo įkvėpti krikščioniškos dvasios valstybinei veiklai ir taip paskatinti

abipusį bendradarbiavimą, kuris negali neprisidėti prie gailėstingosios meilės tarnybos veiksmingumo (26). Panašiai tokioje aplinkoje atsirado daug organizacijų, siekiančių karitatyvinių bei humanistinių tikslų ir dabartinių socialinių bei politinių problemų akivaizdoje ieškančių tinkamų humanitarinių sprendimų. Labai reikšmingas reiškinys yra mūsų laikais pasirodęs ir paplitęs įvairialypis voluntariatas, apimantis daugybę tarnybų (27). Visiems, kurie įvairiais pavidalais šioje veikloje dalyvauja, norėčiau tarti ypatingą pripažinimo ir padėkos žodį. Tokios paplitusios pastangos jaunuoliams yra savotiška gyvenimo mokykla, ugdanči solidumą, pasirengimą siūlyti ne ką nors, bet save patį. Mirties antikultūrai, besireiškančiai, pavyzdžiui, narkotikais, taip priešpriešinama meilė, ieškanti ne savęs pačios, bet pasirengimu „pražudyti save“ (plg. Lk 17, 33 ir kitur) dėl artimo atsiskleidžianti kaip gyvybės kultūra.

Katalikų Bažnyčioje, taip pat kitose Bažnyčiose ir Bažnytinėse bendruomenėse irgi atsirado naujų karitatyvinės veiklos formų, o senosios buvo energingai atnaujintos. Tai veiklos formos, kur dažnai pavyksta tinkamai suderinti evangelizaciją ir gailėstingosios meilės darbus. Čia nedviprasmiškai norėčiau patvirtinti tai, ką mano didysis pirmtakas Jonas Paulius II parašė enciklikoje *Sollicitudo rei socialis* (28), paskelbdamas apie Katalikų Bažnyčios pasirengimą bendradarbiauti su šių Bažnyčių ir Bendruomenių karitatyvinėmis organizacijomis, nes mes visi esame skatinami veikti to paties pagrindinio motyvo ir prieš akis turime tą patį tikslą – tikrąjį humanizmą, įžiūrintį žmoguje Dievo paveikslą ir norintį jam padėti gyventi tokį kilnumą atitinkantį gyvenimą. Enciklikoje *Ut unum sint* dar kartą pabrėžiama, jog siekiant pasaulio pažangos būtinas bendras krikščionių balsas ir jų pastangos „taip keisti pasaulį, kad jame įsivyratų pagarba visų, ypač vargšų, pažemintųjų ir beginklių, teisėms ir poreikiams“ (29). Čia norėčiau pasidžiaugti, kad į šį troškimą visame pasaulyje buvo plačiai atsiliepta daugybe iniciatyvų.

Bažnyčios karitatyvinės meilės savitumas

31. Įvairiais žmogaus poreikiais besirūpinančių organizacijų daugėjimas galiausiai paaiškinamas tuo, kad artimo meilės imperatyvas Kūrėjo įrašytas į pačią žmogaus prigimtį. Tačiau tai taip pat yra krikščionybės buvimo pasaulyje padarinys: ji ši istorijos tėkmėje dažnai užtemdytą imperatyvą vis iš naujo pabudina bei paskatina veikti. Imperatoriaus Julijono mėginimas atkurti pagonybę yra vienas iš ankstyvųjų tokio poveikio pavyzdžių. Šia prasme krikščionybės jėga toli peržengia krikščioniškojo tikėjimo ribas. Tad juo svarbiau, kad Bažnyčios karitatyvinė veikla išlaikytų visą savo spindesį ir neištirptų visuotinėje pagalbos struktūroje kaip koks nors jos variantas. Bet kokie yra pagrindiniai elementai, sudarantys krikščioniškosios ir bažnytinės gailėstingosios meilės esmę?

a) Vadovaujantis pavyzdžiu, pateikiamu palyginime apie gailėstingąją samarietį, krikščioniška gailėstingoji meilė pirmiausia yra tiesiog atsakas į tai, kas konkrečioje situacijoje yra tiesioginis poreikis: alkstantieji pavaldintini, nuogieji aprengtini, sergantieji gydytini, kalintieji aplankytini ir t. t. Bažnyčios karitatyvinės organizacijos, pradedant *Caritas* organizacija (diecezine, nacionaline, tarptautine), turi daryti visa, ką išgali, kad po ranka būtų priemonių į tai atsiliepti ir pirmiausia vyrų bei moterų, kurie tos užduoties imtųsi. Dėl tarnavimo kenčiantiesiems, tai čia visų pirma būtinas profesinis pasirengimas: pagalbininkai ugdytini taip, kad jie tinkamai atliktų tai, kas reikia, bei imtųsi tolesnės globos. Profesinė kompetencija esmingai būtina, tačiau jos vienos neužtenka. Juk kalbame apie žmones, o žmonėms visada reikia daugiau negu vien techniniu požiūriu tinkamos globos. Jiems reikia žmoniškumo. Jiems reikia nuoširdaus dėmesio. Visi Bažnyčios karitatyvinių institucijų darbuotojai turi ne tik mokėti tinkamai daryti tai, ko reikia šiuo momentu, bet ir rodyti artimui širdį, kad tas iš jų gausiai patirtų žmoniškumo. Todėl greta profesinio rengimo visų pirma būtina ugdyti šių darbuotojų širdį: jie vestini į susitikimą su Dievu Kristuje – susitikimą, žadinantį jiems meilę bei atveriantį jų širdį kitiems, kad meilė jiems nebūtų, taip sakant, iš išorės primestas įsakymas, bet trykštų iš tikėjimo, kuris veikia meile (plg. Gal 5, 6).

b) Krikščioniškoji karitatyvinė veikla turėtų būti nepriklausoma nuo partijų bei ideologijų. Ji nėra priemonė pasauliui keisti remiantis kokia nors ideologija ir netar nauja pasaulietinėms strategijoms, bet daro meilę, kurios žmogui visada reikia, čia ir dabar esama. Naujaisiais laikais, ypač XIX amžiuje, vyravo įvairios pažangos filosofijos atmainos, iš kurių radikaliausia yra marksizmas. Nuo jo neatsiejama nusikurdymo teorija. Joje teigiama, jog tas, kas viešpataujant neteisingai galiai padeda žmogui gailėstingosios meilės darbais, pats iš tikrųjų tarnauja tai neteisingumo sistemai, darydamas ją iš pirmo žvilgsnio, bent iki tam tikro laipsnio, pakenčiamą. Tai slopina revoliucinį potencialą ir todėl trukdo žengti į geresnį pasaulį. Dėl šios priežasties gailėstingoji meilė atmetama ir puolama kaip būdas *status quo* išlaikyti. Ši filosofija iš tiesų yra priešiška žmogui. Dabar gyvenantis žmogus aukojamas ateities *Molochui* – ateities, kuri mažų mažiausiai nežinia, ar taps tikrove. Iš tikrųjų pasaulio neįmanoma paversti humanišku laikinai atsisakant elgtis kaip žmonėms. Prie geresnio pasaulio prisidedama tik tada, kai tai, kas gera, asmeniškai daroma dabar, užsidegus ir visur, kur įmanoma, nekreipiant dėmesio į partines strategijas ir programas. Krikščionio programa – tai gailėstingąjo samariečio programa, Jėzaus programa – yra „reginti širdis“. Ta širdis mato, kur reikia meilės, ir atitinkamai veikia. Kai karitatyvinė veikla Bažnyčios vykdoma kaip bendruomeninė iniciatyva, pavienio žmogaus spontaniškumą, žinoma, turi papildyti planavimas, numatymas ir bendradarbiavimas su panašiomis institucijomis.

c) Gailestingoji meilė taip pat neturi būti priemonė tam, kas šiandien vadinama prozelitizmu. Meilė nereikalauja atlygio; ji nenaudojama kitiems tikslams siekti (30). Tačiau tai nereiškia, kad karitatyvinė veikla turėtų, taip sakant, palikti Dievą ir Kristų nuošalyje. Visada svarbus visas žmogus. Dažnai būtent Dievo nebuvimas yra didžiausios kančios priežastis. Kas karitatyvinę veiklą vykdo Bažnyčios vardu, tas niekada nemėgins kitiems primesti Bažnyčios tikėjimo. Jis žino, kad Dievą, kurį tikime ir kurio esame akinami mylėti, geriausiai liudija tyra ir be užmačių meilė. Krikščionis žino, kada kalbėti apie Dievą ir kada apie jį tylėti bei leisti kalbėti pačiai meilei. Jis žino, kad Dievas yra meilė (plg. 1 Jn 4, 8) ir esti čia ir dabar tada, kai vien mylima. Jis žino – grįžtant prie ankstesnių klausimų, – kad panieka meilei yra panieka Dievui ir žmogui, bandymas išsiversti be Dievo. Todėl būtent meilė yra geriausia Dievo ir žmogaus gynyba. Bažnyčios karitatyvinėms organizacijoms tenka užduotis stiprinti šį savo narių suvokimą, idant jie savo veikla – taip pat kalba, tylėjimu ir pavyzdžiu – įtikinamai liudytų Kristų.

Bažnyčios karitatyvinės veiklos vadovai

32. Galiausiai turime dar kartą atkreipti savo dėmesį į minėtus Bažnyčios karitatyvinės veiklos vadovus. Mūsų ikišioliniuose svarstymuose jau aiškiai iškilo aiškštėn, kad įvairių katalikiškųjų gailestingosios meilės tarnybą vykdančių institucijų tikrasis subjektas yra Bažnyčia – visais lygmenimis, nuo parapijų per dalines Bažnyčias iki visuotinės Bažnyčios. Todėl mano garbingasis pirmtakas Paulius VI visiškai teisingai ir pagrįstai įsteigė Popiežiškąją *Cor unum* tarybą kaip Apaštalų Sosto instituciją, kuri teiktų kryptį ir koordinuotų Katalikų Bažnyčios palaikomas karitatyvines organizacijas bei jų veiklą. Vadovaujantis Bažnyčios vyskupiškąja struktūra, dalinėse Bažnyčiose už tai, kad būtų įgyvendinta *Apaštalų darbuose* pateikta programa (plg. 2, 42–44) – Bažnyčia kaip Dievo šeima visada turi būti abipusės pagalbos vieta ir kartu pasirengusi padėti visiems jai nepriklausantiems, kuriems tos pagalbos reikėtų, – kaip apaštalų įpėdiniai pirmiausia atsakingi vyskupai. Teikiant vyskupo šventimus, prieš išventinimo aktą kandidatas turi atsakyti į klausimus, kuriais išreiškiami jo esminiai pareigų elementai ir primenamos būsimosios tarnybos užduotys. Šiame kontekste išventinamasis nedviprasmiškai Viešpaties vardu pasižada būti vargšams ir visiems paguodos bei pagalbos stokojantiems gera linkintis ir gailestingas (31). *Kanonų teisės kodekse* kanonuose apie vyskupo tarnybą karitatyvinė veikla kaip ypatinga vyskupo veiklos sritis aiškiai neminima ir tik visiškai bendrai kalbama apie vyskupo užduotį koordinuoti visus apaštalavimo darbus, išlaikant kiekvieno iš jų pobūdį (32). Tačiau neseniai *Vyskupų pastoracinės tarnybos vadove* gailestingosios meilės pareiga buvo giliau bei išsamiau ištyrinėta bei iškelta aiškštėn kaip esminė visos Bažnyčios ir vyskupo jo vyskupijoje užduotis (33); ten taip pat pabrėžiama, kad gailestingosios meilės vyk-

dymas yra Bažnyčios, kaip tokios, aktas ir kad tai, lygiai kaip žodžio ir sakramentų tarnyba, nuo pat pradžių yra esminė jos misijos dalis (34).

33. Dėl bendradarbių, Bažnyčioje praktiškai vykdančių gailestingosios meilės darbus, tai esmė jau pasakyta: jie turi vadovautis ne pasaulio gerinimo ideologijomis, bet tikėjimu, kuris veikia meile (plg. *Gal 5, 6*). Pirmiausia jie turėtų būti kupini Kristaus meilės, asmenys, kurių širdį savo meile yra laimėjęs Kristus, pabūdindamas jų meilę artimui. Norma, akinanti juos veikti, turėtų būti šie žodžiai iš *Antrojo laiško korintiečiams*: „Kristaus meilė valdo mus“ (5, 14). Suvokimas, jog jame Dievas mums save dovanojo ligi pat mirties, turėtų skatinti mus gyventi ne dėl savęs, bet dėl jo ir su juo dėl kitų. Kas myli Kristų, tas myli Bažnyčią ir trokšta, kad ji vis labiau būtų iš Jo tekančios meilės ženklas ir priemonė. Bet kurios katalikiškos karitatyvinės institucijos bendradarbis trokšta darbuotis išvien su Bažnyčia ir todėl su vyskupu, kad pasaulyje sklistų Dievo meilė. Dalyvaudamas Bažnyčios gailestingosios meilės veikloje, jis nori liudyti Dievą ir Kristų ir dėl to daryti žmoniems gera nesitikėdamas naudos.

34. Vidinis atsivėrimas Bažnyčios katalikiškajam matmeniui neišvengiamai nuteiks bendradarbi, atsiliepiantį į įvairias vargo formas, darniai darbuotis su kitomis institucijomis; tačiau tai darytina paisant savito savo tarnybos pobūdžio, kokio iš savo mokinių reikalavo Kristus. Savo himne meilei (plg. 1 *Kor 13*) šventasis Paulius moko, kad meilė yra daugiau negu tiesiog veikla: „Ir jei išdalyčiau vargšams visa, ką turiu, jei atiduočiau savo kūną sudeginti, bet neturėčiau meilės, nieko nelaimėčiau“ (eil. 3). Šis himnas turėtų būti viso bažnytinio tarnavimo *Didžioji chartija*: jame apibendrinami visi šioje enciklikoje išdėstyti svarstymai apie meilę. Praktinės veiklos neužtenka, jei joje neįjaučiama meilė žmogui, meilė, maitinama susitikimo su Kristumi. Vidinis išitraukimas į artimo vargą bei kančią taip virsta savęs dalijimu jam: kad dovana artimo nežemintų, turiu dovanoti jam ne tik ką nors, kas man priklauso, bet patį save, turiu dovanoje būti kaip asmuo.

35. Toks teisingas tarnavimo pobūdis pagalbą teikiančijai nužemina. Jis kito atžvilgiu nebeatsiduria aukščiau, kad ir kokia vargana būtų pastarojo padėtis. Kristus pasirinko paskutinįją vietą pasaulyje – kryžiu, ir šiuo didžiausiu nusižeminimu ir mus atpirko, ir mums nuolatatos padeda. Kas geba padėti, suvokia, kad jam irgi lygiai taip pat padedama ir kad galėjimas padėti nėra nei jo nuopelnas, nei dingstis save aukštinti. Ta užduotis yra dovana. Juo daugiau kas nors stengiasi kitų naudai, juo geriau supranta bei į širdį įsideda Kristaus žodžius: „Esame nenaudingi tarnai“ (*Lk 17, 10*). Jis suvokia, jog tą daro ne todėl, kad yra pranašesnis ar našesnis, bet kad tą jam kaip dovaną suteikė Viešpats. Kartais vargo perteklius ir savo paties pastangų ribotumo suvokimas gali sukelti pagundą nuleisti rankas.

Tačiau kaip tik tada jam gali padėti žinojimas, jog jis tesąs įrankis Dievo rankose; tada išsivaduos iš puikybės manyti, jog jis tik vienas savo išgalėmis gali reikiamai pagerinti pasaulį. Nusizėminimo dvasia jis darys, ką gali, ir visa kita nuolankiai paliks Viešpačiui. Pasaulį valdo Dievas, ne mes. Jam tarnaujame tiek, kiek įstengiame, ir tol, kol jis mums tam teikia jėgos. Tačiau su ta jėga daryti tai, ką įstengiame, – štai užduotis, visada skatinanti gerą Jėzaus Kristaus tarną veikti: „Kristaus meilė valdo mus“ (2 Kor 5, 14).

36. Vargo didumo suvokimas gali, viena vertus, stumti mus prie ideologijos, besimančios dabar atlikti tai, ko neįstengia dieviškasis pasaulio valdymas – būtent išspręsti visas problemas. Kita vertus, tai gali skatinti neveiklumą, manant, jog nieko neįmanoma padaryti. Tokiomis aplinkybėmis gyvas sąlytis su Kristumi gali esmingai padėti laikytis teisingo kelio: neįpulti į žmogų niekinančią puikybę, kuri nieko nestatydina, bet veikiau griauna, ir nepasiduoti nevilčiai, trukdančiai vadovautis meile ir taip tarnauti žmogui. Malda, kaip priemonė nuolatos semtis jėgos iš Kristaus, čia tampa tikra būtinybe. Kas meldžiasi, tas nešvaisto savo laiko, net jei padėtis, regis, spautų neatidėliotinai įsikišti ir reikalautų vien veiksmo. Maldingumas nesilpnina kovos su artimo neturtu ar net visišku skurdu. Palaimintoji Teresė iš Kalkutos aiškiausiai parodė, kad Dievui maldoje skirtas laikas ne tik nekenkia artimo meilės veiklai bei jos veiksmingumui, bet, priešingai, yra tos veiklos neišseiamas šaltinis. Savo laiške 1996 m. gavėnios proga palaimintoji taip rašė savo bendradarbiams pasauliečiams: „Šio gilaus ryšio su Dievu mums reikia mūsų kasdiniame gyvenime. Kaip tai galėtume pasiekti? Per malda“.

37. Turint prieš akis daugelio į gailestingosios meilės darbus įsitraukusių krikščionių aktyvizmą bei gresiantį sekuliarizmą, atėjo metas iš naujo patvirtinti maldos reikšmę. Besimeldžiantis krikščionis tikrai nesieja keisti Dievo planų ir taisyti, ką Dievas yra numatęs. Veikiau jis siekia susitikti su Jėzaus Kristaus Tėvu bei prašyti, kad jis su savo Dvasios paguoda būtų jame ir jo darbuose. Asmeninis bendravimas su Dievu ir atsidavimas jo valiai trukdo žmogui parpulti bei apsaugo jį nuo fanatiškų bei teroristinių mokymų beprotystės. Tikrai religinė laikysena neleidžia žmogui pasidaryti Dievo teisėju bei kaltinti jį dėl vargo ir atjautos savo kūriniais stygiaus. O jei kas nors išdrįsta, apeliuodamas į žmonių interesus, kovoti su Dievu, į ką jis galės pasiremti tada, kai žmogaus veikla pasirodys bergždžia?

38. Žinoma, Jobas gali skųstis Dievui dėl pasaulyje egzistuojančių kančių, kurių neįmanoma nei suvokti, nei, regis, pateisinti. Jis taip kalba apie savo kančią: „O, kad žinočiau, kur jį rasti, kaip nueiti į jo buveinę! <...> Noriu žinoti, kokiais žodžiais jis man atsakytų, ir pasvarstyti, ką jis man saktų. <...> Užtat sutrinku nuo jo Artumo; kai pamąstau, drebu iš baimės. Dievas at-

ėmė man drąsą, Visagalis sukėlė man baimę“ (23, 3. 5–6. 15–16). Dažnai mums neduota suprasti, kodėl Dievas, užuot veikęs, sulauko savo ranką. Kartu jis mums netrukdo sušukti taip, kaip Kristus ant kryžiaus: „Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai?!“ (Mt 27, 46). Jo veido akivaizdoje melsdamiesi turėtume toliau klausiti: „Kaip ilgai, Šventasis ir Teisusis Valdove“, (Apr 6, 10) dar delsi? Šventasis Augustinas į tokią mūsų kančią, remdamasis tikėjimu, taip atsako: „Si comprehendis, non est Deus“ – „Jei jį suprasi, tai jis nėra Dievas“ (35). Klausinėdami nenorime nei įžeisti Dievo, nei primesti jam klaidą, bejėgystę ar abejingumą. Tikintysis negali galvoti, kad Dievas yra bejėgis ar „užmigęs“ (plg. 1 Kar 18, 27). Veikiau yra taip, kad mūsų šauksmas, kaip ir ant kryžiaus prikalto Jėzaus, yra radikaliausias ir giliausias būdas tikėjimui jo absoliučia galia patvirtinti. Juk krikščionys, nepaisydami aplinkinio pasaulio nesuprantamumo ir painumo, ir toliau tiki Dievo gerumu ir meile žmonėms (plg. Tit 3, 4). Nors, kaip ir visi kiti žmonės, panardinti į dramatiškai sudėtingus istorijos įvykius, jie išlieka tikri, kad Dievas yra Tėvas ir mus myli, net jei jo tylėjimo neįstengiame suprasti.

39. Tikėjimas, viltis ir meilė neišskiriami. Viltis reiškiasi kantrumo dorybe, aptinkama ir gėryje, ir tariamoje nesėkmėje, bei nuolankumo dorybe, kai Dievo slėpinys priimamas bei juo pasitikima ir tamsoje. Tikėjimas mums rodo Dievą, atidavusį už mus savo Sūnų ir teikiantį mums neatremiamą tikrumą, jog tai, kad Dievas yra meilė, yra visiška tiesa. Taip mūsų nekantrumas ir abejonės paverčiamos tikra viltimi, kad Dievas pasaulį laiko savo rankose ir kad jis, nepaisant visos tamsos, nugali, kaip jaudinančiais vaizdais ištabiai perteikiama *Apreiškimo knygos* pabaigoje. Tikėjimas, kuriuo suvokiama Dievo meilė, atsiskleidusi ant kryžiaus perdurta Jėzaus širdimi, savo ruožtu pabudina meilę. Ji yra šviesa – galiausiai vienintelė, – vis iš naujo apšviečianti tamsų pasaulį bei suteikianti drąsos gyventi bei veikti. Meilė galima, ir mes galime ją praktikuoti, nes esame sukurti pagal Dievo paveikslą. Patirti meilę ir per tai leisti Dievo šviesai įžengti į pasaulį – štai kam norėčiau pakviesti šia enciklika.

PABAIGA

40. Galiausiai pažvelgime į šventuosius, į visus pavyzdinčiai praktikavusius gailestingąją meilę. Į galvą pirmiausia ateina Martyno Turiečio († 397), pirma kareivio, vėliau vienuolio ir vyskupo, vardas: jis yra tarsi ikona, kurioje atsiskleidžia nepamainoma asmeninio gailestingosios meilės liudijimo vertė. Prie Amjeno vartų Martynas savo apsiaustu dalijasi su neturtėliu. Naktį jam sapne, dėvintis tokį patį apsiaustą, pasirodo Jėzus, kad patvirtintų amžiną šių Evangelijos žodžių galiojimą: „Buvau nuogas – mane aprengete <...> Kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte“ (Mt 25, 36. 40) (36). Tačiau kiek daug Bažnyčios analuose galima aptikti

kitokių gailestingosios meilės liudijimų! Milžinišką gailestingosios meilės artimui tarnybą ypač aikštėn iškelia visas vienuolinis judėjimas nuo pat savo pirmųjų ištakų su šventuoju abatu Antanu († 356). Per susitikimą „veidas į veidą“ su Dievu, kuris yra Meilė, vienuolis išsyk pajuto būtinybę visą savo gyvenimą paversti tarnavimu ne tik Dievui, bet ir artimui. Taip galima paaiškinti didžiųjų svetingumo, prieglaudos bei globos struktūrų atsiradimą šalia vienuolynų. Taip paaiškintinos ir pirmiausia vargšams skirtos didžiosios žmogiškumo skatinimo bei krikščioniškojo ugdyto iniciatyvos, kurių pirma ėmėsi vienuoliniai ir elgetaujantys ordinai, vėliau – įvairios vyrų ir moterų pašvęstojo gyvenimo institucijos per visą Bažnyčios istoriją. Tokie šventieji kaip Pranciškus Asyžietis, Ignacas Lojola, Dievo Jonas, Kamilius Lelietis, Vincentas Paulietis, Liudvika Marijak [lot. *Ludovica de Marillac*, pranc. *Louise de Marillac*], Juozapas Benediktas Kotelengas [lot. *Iosephus Benedictus Cottolengo*, it. *Giuseppe Benedetto Cottolengo*], Jonas Boskas, Aloyzas Orionė [lot. *Aloysius Orione*, it. *Luigi Orione*] ir Teresė iš Kalkutos – paminint tik kai kuriuos – yra iškilūs socialinės gailestingosios meilės pavyzdžiai visiems geros valios žmonėms. Šventieji istorijoje yra tikrieji šviesos nešėjai, nes yra tikėjimo, vilties ir meilės vyrai ir moterys.

41. Tarp šventųjų išsiskiria Marija, Viešpaties Motina, viso šventumo veidrodis. *Luko evangelijoje* matome ją gailestingosios meilės dvasia talkinant pusseserei Elzbietai, pas kurią ji „prabuvo apie tris mėnesius“ (1, 56), kad padėtų jai baigiamuoju jos nėštumo laikotarpiu. „*Magnificat anima mea Dominum*“ („Mano siela šlovina Viešpatį“), – taria ji per tą apsilankymą, taip išreiškdamą viso savo gyvenimo programą: nestoti pačiai į vidurį, bet užleisti vietą Dievui, kurį ji sutinka melddamasi bei tarnaudama artimui, – tik tada pasaulis pasidarys geras. Marija didinga tuo, kad nori aukštinti ne save, bet Dievą. Ji yra nuolanki: nori būti tik Viešpaties tarnaitė (plg. *Lk 1, 38. 48*). Marija žino, jog prie pasaulio išganyto gali prisidėti ne per savo darbą, bet atiduodama save veikiančiojo Dievo dispozicijai. Ji yra vilties moteris: tiktai dėl to, kad ji tiki Dievo pažadais ir laukia Izraelio išganyto, angelas gali prie jos prisitarti ir pašaukti lemiamai pasitarnauti šių pažadų labui. Ji yra tikėjimo moteris: „Laiminga įtikėjusi“ (*Lk 1, 45*), – sako jai Elzbieta. Tas *Magnificat* – tarsi, taip sakant, jos sielos atvaizdas – aiškiai nuaustas iš Šventojo Rašto siūlų, Dievo žodžio siūlų. Taip aikštėn iškyla, kad Dievo žodis jai tikrai yra tartum namai, iš kurių ji natūraliai išeina ir į kuriuos vėl parėina. Ji kalba ir mąsto Dievo žodžiu; Dievo žodis tampa jos žodžiu, ir jos žodis kylo iš Dievo žodžio. Be to, matyti, kad jos mintys atitinka Dievo mintis, kad jos valia ir Dievo valia vieningos. Giliai perskverbta Dievo žodžio, ji galėjo tapti įsikūnijusio Žodžio motina. Galiausiai Marija yra mylinti moteris. Kaip kitaip galėtų būti? Kaip tikinti ir mąstanti Dievo mintimis bei norinti to paties, ko ir Dievas, ji negali būti kitokia – tik

mylinti. Tą rodo jos tylūs veiksmai, minimi Evangelijos pasakojimuose apie vaikystę. Tą rodo vestuvės Kanoje, kur ji jautriai pastebi sutuoktinių poreikį bei atkreipia į tai Jėzaus dėmesį. Tą suvokiame iš to, kaip nuolankiai ji pasitraukia į antrą planą Jėzaus viešojo gyvenimo laikotarpiu, žinodama, kad Sūnus dabar turi įsteigti naują šeimą ir kad motinos valanda vėl ateis kryžiaus akimirka, kuri yra tikroji Sūnaus valanda (plg. *Jn 2, 4; 13, 1*). Tada, pabėgus mokiniams, būtent ji stovės kryžiaus papėdėje (plg. *Jn 19, 25–27*), o vėliau, per Sekmines, apie ją susiburs Šventosios Dvasios laukiantys apaštalai (plg. *Apd 1, 14*).

42. Šventųjų gyvenimas apima ne tik jų žemiškąsias biografijas, bet ir jų gyvenimą bei veikimą po mirties. Šventieji rodo: kas eina pas Dievą, nuo žmonių neatsiskiria, bet tampa jiems tikrai artimas. Niekas to aiškiau neliudija už Mariją. Nukryžiuotojo žodžiai mokiniui – būtent Jonui ir per jį visiems Jėzaus mokiniams: „Štai tavo motina!“ (*Jn 19, 27*) – per kartų kartas išsipildo vis iš naujo. Marija iš tiesų tapo visų tikinčiųjų motina. Visų laikų ir visų pasaulio vietovių žmonės savo varguose bei lūkesčiuose, džiaugsmuose bei kančiose, vienatvėje ir bendruomenėje gręžiasi į jos motinišką gerumą, mergeliškąjį tyrumą ir gražumą. Ir jie visada patiria jos gerumą, neišsemiamą meilę, kurią ji lieja iš savo širdies gelmių. Padėkos jai liudijimai, ap tinkami visuose žemynuose ir visose kultūrose, yra tos tyros meilės, neieškančios savęs pačios, bet tiesiog trokštančios to, kas gera, pripažinimas. Sykiu tikinčiųjų pamaldumas rodo neklystamą nuovoką, kaip tokia meilė galima – per kuo artimiausią susivienijimą su Dievu, tampant jo perskverbta: tik tas, kuris geria iš Dievo meilės šaltinio, pats gali virsti versme, iš kurios plūsta „gyvojo vandens srovės“ (*Jn 7, 38*). Marija, Mergelė, Motina, rodo mums, kas yra meilė ir iš kur ji atsiranda, iš kur gauna vis naujos jėgos. Jai patikime Bažnyčią ir jos misiją tarnauti meilei:

Šventoji Marija, Dievo Motina,
Tu dovanojai pasauliui tikrąją šviesą,
Jėzų, savo sūnų – Dievo Sūnų.
Tu visą save atidavei šaukiančiam Dievui,
taip tapdama versme gerumo,
kuris iš jo teka.
Parodyk mums Jėzų. Vesk mus pas jį.
Išmokyk jį pažinti ir mylėti,
kad patys
įstengtume tikrai mylėti
ir ištroškusiame pasaulyje
taptume gyvojo vandens šaltiniais.

Roma, prie Šventojo Petro, 2005-ųjų, pirmų mano pontifikato metų, gruodžio 25-oji, Viešpaties Gimimo iškilmė

BENEDICTUS PP XVI

Nuorodos

- (11) *De Trinitate*, VIII, 8, 12: CCL 50, 287.
 (12) Plg. *I Apologia*, 67: PG 6, 429.
 (13) Plg. *Apologeticum* 39, 7: PL 1, 468.
 (14) *Ep. ad Rom.*, Inscr.: PG 5, 801.
 (15) Plg. AMBRAZIEJUS. *De officiis ministrorum*, II, 28, 140: PL 16, 141.
 (16) Plg. *Ep.* 83: J. Bidez. *L'Empereur Julien. Œuvres complètes*. Paris 1960², t. I, 2^a, p. 145.
 (17) Plg. VYSKUPŲ KONGREGACIJA. Vyskupų pastoracinės tarnybos vadovas *Apostolorum Successores* (2004 02 22), 194. Vatikanas 2004, 2^a, 205–206.
 (18) *De Civitate Dei*, IV, 4: CCL 47, 102.
 (19) Plg. Pastoracinė konstitucija apie Bažnyčią šian-dieniam pasaulyje *Gaudium et spes*, 36.
 (20) Plg. VYSKUPŲ KONGREGACIJA. Vyskupų pastoracinės tarnybos vadovas *Apostolorum Successores* (2004 02 22), 197. Vatikanas 2004, 2^a, 209.
 (21) JONAS PAULIUS II. Posinodinis apaštališkasis para-ginimas *Christifideles laici* (1988 12 30), 42: AAS 81 (1989), 472.
 (22) Plg. TIKĖJIMO MOKYMO KONGREGACIJA. Doktrininė no-ta dėl katalikų veiklos ir elgesio politiniame gyvenime (2002 11 24), 1: *L'Observatore Romano* (2003 01 17), p. 6.
 (23) Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1939.
 (24) Dekretas dėl pasauliečių apaštalavimo *Apostoli-cam actuositatem*, 8.
 (25) Ten pat, 14.
 (26) Plg. VYSKUPŲ KONGREGACIJA. Vyskupų pastoracinės tarnybos vadovas *Apostolorum Successores* (2004 02 22), 195. Vatikanas 2004, 2^a, 207.
 (27) Plg. JONAS PAULIUS II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Christifideles laici* (1988 12 30), 41: AAS 81 (1989), 470–472.
 (28) Plg. 32: AAS 80 (1988), 556.
 (29) 43: AAS 87 (1995), 946.
 (30) Plg. VYSKUPŲ KONGREGACIJA. Vyskupų pastoracinės tarnybos vadovas *Apostolorum Successores* (2004 02 22), 196. Vatikanas 2004, 2^a, 208.
 (31) Plg. Pontificale Romanum, *De ordinatione episcopi*, 43.
 (32) Plg. kan. 394; Rytų Bažnyčių kanonų kodeksas, kan. 203.
 (33) Plg. *Apostolorum Successores*, 193–198. Op. cit., 204–210.
 (34) Plg. ten pat, 194, 205–206.
 (35) *Sermo* 52, 16: PL 38, 360.
 (36) Plg. Sulpicijus Severas. *Vita Sancti Martini*, 3, 1–3: *SCh* 133, 256–258.

Klaidos atitaisymas

Enciklikos *Deus caritas est* 10 skirsnyje („Bažnyčios žinios“ Nr. 3, p. 7) praleistas sakiny-s. Po sakinio: „Deganti Dievo meilė savo tautai – žmogui – sykiu yra atleidžianti meilė“ turėtų eiti: „Ji tokia didelė, kad Dievą nukreipia prieš save patį, jo meilę – prieš jo teisingumą“.

„Artumą“ galima užsisakyti bet kuriame „Lietuvos pašto“ skyriuje nuo kiekvieno numerio. Prenumeratos kaina 1 mėn. – 2,98 Lt. **Indeksas 5010**

Užsienyje „Artumos“ prenumeratos kaina metams (oro paštu) 40 USD (35 EUR); iš užsienio užsakyti Lietuvos gyventojams tekainuos 13 USD (11 EUR). Čekius siųsti Lietuvos Caritas leidyklai, M. Daukšos g. 21, LT-44282 Kaunas, Lietuva.

www.artuma.lt

Taip pat galime pristatyti ir į parapijas, kuriose susidarytų didesnė grupelė laukiančių „Artumos“!

Kunigų šventimai

Vasario 12 d. Vilkaviškio katedroje vyskupas Rimantas Norvila kunigais įšventino du vyskupijos diakonus: **Joną Jonušką** ir **Marių Rudzinską**. Iškilnėse taip pat dalyvavo vysk. Juozas Žemaitis MIC ir apie dešimt kunigų.

Neopresbiteriai darbuosis tose pačiose bendruomenėse, kuriose iki šiol atliko diakono tarnystę. Kun. Jonas Jonuška paskirtas Vilkaviškio Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo, o kun. Marius Rudzinskas – Marijampolės šv. Vincento Pauliečio parapijos vikaru.

-Vk-

Paskyrimai

Šiaulių vyskupijoje

Gruzdžių parapijos klebonas kun. **Kęstutis Daknevičius** paskirtas Šiaulių vyskupijos egzorcistu.

-Š-

Vasario 16-oji Prisikėlimo bažnyčioje

Vasario 16-ąją Valstybės atkūrimo dienos proga Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo arkiv. S. Tamkevičius, koncelebravo vyskupai J. Ivanauskas, J. Preikšas, R. Krikščiūnas. Per pamokslą arkivyskupas kalbėjo apie atsakingą laisvę, iškreiptą jos sampratą ir mokėjimą tinkamai naudotis laisvės vaisiais. Prieš palaiminimą klebonas dekanas kun. Vytautas Grigavičius kartu su parapijos Pastoracinės tarybos atstovais įteikė paminklinės Kristaus Prisikėlimo bažnyčios ženklus Kauno arkivyskupui metropolitui Sigitui Tamkevičiui SJ, Kauno miesto merui Arvydui Garbaravičiui ir Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijos kunigui Vaclovui Aleksandravičiui. Po šv. Mišių buvo iškilmingai pašventintas kolumbariumas, kuriame bus aukojamos šv. Mišios, įrengta 30 vietų urnoms nusipelnusiems žmonėms laidoti. Popiet vėl gausiai susirinko sakralinės muzikos mėgėjai pasiklausyti mišraus choro „Leliumai“ koncerto. Po koncerto padėkos žodį tarė klebonas V. Grigaravičius ir V. Bancevičius. Choro vadovui prof. A. Petrauskui, dirigentei R. Štreimikytei, koncertmeisteri D. Jatautaitei buvo įteikti padėkos raštai.

-bv-

Lietuvos vyskupai susitiko su universitetų rektorais

Vasario 8 d. Kauno arkivyskupijos kurijoje Lietuvos Vyskupų Konferencijos (LVK) pirmininkas arkivyskupas Sigitas Tamkevičius drauge su LVK Nuolatinės tarybos bei Švietimo komisijos nariais – kardinolu Audriu Juozu Bačkiu, vyskupais Rimantu Norvila, Jonu Boruta SJ, Jonu Ivanausku – susitiko su Lietuvos universitetų rektorių konferencijos (LURK) atstovais.

Po susitikimo surengta trumpa spaudos konferencija. Jos metu arkivyskupas S. Tamkevičius šį susitikimą pavadino istoriniu, nes pirmą kartą susitikta aptarti bendradarbiavimo galimybių abiem šalims aktualių akademinio jaunimo, kuriam priklauso Lietuvos ateitis, dvasinio ugdymo klausimu. Ganytojo teigimu, „toks susitikimas galėjo būti jau prieš penkiolika metų, tačiau ir šiandien labai svarbu atrasti glaudesnio bendradarbiavimo bei dialogo galimybes tarp Bažnyčios ir universitetų, ypač pastaruoju metu ir pasaulyje, ir Lietuvoje vis labiau stiprėjant ryškiam susipriešinimo pavojui“.

LURK prezidentas prof. Vytautas Kaminskas atkreipė dėmesį, jog „ir universitetams rūpi jaunimo dvasinis ugdymas; globalizacija atnešė kitas vertybes, tačiau universiteto absolventas turi pažinti savo krašto tradicijas, šaknis, kad norėtų sugrįžti į tėvynę, jei tektų ją laikinai palikti. Kita vertus, aukštoji mokykla, nors ir spaudžiama visuomenės, negali rengti vienpusiškų siauros srities specialistus nesirūpindama jų žmogiškuoju ugdymu. Bažnyčia galėtų prisidėti ugdant asmenybes, suprantama, padėdama tiems, kurie nori ir yra tam atviri“. Daugelyje universitetų akademinė sielovada rūpinasi kapelionais, tačiau, pasak prof. V. Kaminsko, jiems talkininkauti galėtų ir pasauliečiai, kurie, būdami arčiau jaunimo, geriau supranta jų poreikius. VDU drauge su kapelionu darbuojasi religijos mokslų absolventė; ši aukštoji mokykla galėtų pasiūlyti ir kitoms aukštosioms mokykloms savo parengtus specialistus; tokį etatą įsteigti jau parodė iniciatyvą Kauno technologijos universitetas.

Susitikimo metu nutarta parengti memorandumą, kuriame būtų išdėstyti bendri Bažnyčios ir universitetų tikslai akademinės sielovados srityje.

-dalg-

Kauno kurijoje aptarta akademinė sielovada

Vasario 9 d. Kauno arkivyskupijos kurijoje arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, vyskupas augziliaras doc. dr. Jonas Ivanauskas, arkivyskupijos katalikiškųjų institucijų bei organizacijų – Jaunimo, Katechetikos, Šeimos, Evangelizacijos centrų, Caritas, A. C. Patria organizacijų, Gyvenimo ir tikėjimo instituto – darbuotojai susitiko su Kauno aukštųjų mokyklų – VDU, KTU, KMU, LŽŪU – studentijos atstovais. Sielovadai aukštosiose mokyklose skirtame susitikime dalyvavo ir KMU kapelionas kun. lic. Ričardas Banys, LŽŪU kapelionas kun. lic. Jordanas Kazlauskas bei VDU kapelionas kun. Audrius Mikitiukas. Susitikimą inicijavo Kauno arkivyskupijos sielovados komanda, subrandinusi mintį pagilinti akademinės sielovados sampratą, iš pačių studentų išgirsti jų poreikius ir lūkesčius šioje srityje.

Aukštųjų mokyklų kapelionai papasakojo, kokia jų tarnystės akademinėse bendruomenėse patirtis. Kun. R. Banys dėsto KMU krikščioniškojo dvasingumo pagrindus ir bendrauja ne tik su studentais, bet ir su dėstytojais bei visu aptarnaujančiu personalu. Pasak kun. J. Kazlausko, sielovada LŽŪU vykdoma per kultūrinius, religinius renginius; LŽŪU koplyčioje aukojamos šv. Mišios, lankomasi bendrabučiuose, susitinkama asmeniškais pokalbiais.

Aukštųjų mokyklų studentai pasidalijo mintimis, ką jie mano apie sielovados reikalus aukštosiose mokyklose. Studentai pasigenda informacijos (pageidauta įkurti interneto svetainę akademinėi sielovadai) ir mano, jog daugiau iniciatyvos turėtų kilti iš akademinės bendruomenės. Pasak jų, kunigai, besi-

rūpinantys sielovada, turėtų geriau suprasti pasauliečių poreikius. Studijuojantis jaunimas mielai švęstų krikščioniškas šventes, tačiau mano, kad jos turi būti linksmos, patrauklios, parodančios, jog tikėjimas teikia džiaugsmą, ir nebūtinai jos turėtų vykti Katalikų teologijos fakultete VDU. Pageidauta ir didesnių renginių, kuriuos kartu rengtų Bažnyčia, savivaldybė ir aukštosios mokyklos. Pasigendama vidinį susitelkimą skatinančių rekolekcijų, susikau-pimo popiečių ir pan. Išsakyta pageidavimų rengti rekolekcijas savaitgaliais bent prieš didžiąsias šventes, Susitaikinimo pamaldas ne tik studentams, bet ir dėstytojams, atgaivinti šv. Mišias, pradėtas švęsti su ankstesniais kapelio-nais VDU rūmuose Donelaičio gatvėje. Kalbėjusiųjų nuomone, tikintys stu-dentai negali išsiskirti kaip atskira socialinė grupė ir užsidaryti savame būry-jė, jie kartu su kitais turi kurti bendrystę. Akademinio jaunimo atstovai disku-tavo apie drąsą liudyti vieni kitiems savo tikėjimą; pripažino, jog Katalikų Bažnyčia ir tikėjimas gelbėjo valstybę sovietmečiu ir dabar jos indėlis labai svarbus mūsų visuomenės gyvenimo raidai. Bendraamžių nesidomėjimą ir abejingumą dvasiniams dalykams kalbėjusieji pavadino ne krikščionybės, bet visuomeninių organizacijų krize: jaunimą išjudinti darosi vis sunkiau.

Vyskupas J. Ivanauskas paragino bendraujant su studentija, rengiant rengi-nius siekti ir platumo, ir gylio. Ganytojas pristatė Irmą Savickaitę, VDU kape-liono padėjėją ir Kauno arkivyskupijos akademinės sielovados koordinatore.

Vysk. J. Ivanauskas pakvietė susitikime dalyvavusius katalikiškųjų instituci-jų atstovus pristatyti savo veiklą ir pasidalyti mintimis, kaip studentai galėtų į ją įsitraukti. Katalikų evangelizacijos centras pasiūlė dalyvauti „Alfa“ kur-se. Caritas reikalų vedėjos Onutės Virbašiūtės nuomone, studentai galėtų pa-dirbėti savanoriais vaikų dienos centruose, senelių namuose, talkininkauti dalijant maistą vargšams. Šeimos centro l. e. p. direktorė Giedrė Aukščiūnie-nė pakvietė prisidėti vykdant jaunimo lytiškumo ugdymo programą „Pa-žink save“. Katechetikos centro vadovės Jolantos Jančiukienės nuomone, stu-dentus būtų galima įtraukti į rengimo sakramentams programas parapijose, kur jie galėtų liudyti kitiems savo tikėjimą. Daugiausiai galimybių studen-tams atvertų Jaunimo centras: besimokantys jaunuoliai čia rastų patrauklių jiems pritaikytų seminarų, stovyklų, tarptautinių projektų. Visi šių instituci-jų atstovai vienbalsiai pripažino, kad jų veiklai labai trūksta savanorių. Pa-baigoje ganytojai pakvietė visus pratęsti pokalbį prie arbatos. -dalg-

Pasaulinės ligonių dienos paminėjimas Kaune

Vasario 10 d., Pasaulinės ligonių dienos išvakarėse, Kauno medicinos universiteto klinikų koplyčioje tradiciškai surengtos iškilmingos pamal-dos. Šv. Mišių liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigi-tas Tamkevičius. Kartu šv. Mišias koncelebravo prel. doc. dr. Vytautas Steponas Vaičiūnas, Kauno I dekanato dekanas kun. Vytautas Grigaravi-čius ir kiti kunigai. Šv. Mišiose dalyvavo KMU klinikų generalinis direkto-rius prof. Juozas Pundzius, kiti administracijos darbuotojai, gydytojai, slaugytojai, aptarnaujantis personalas bei šiuo metu besigydantys ligo-niai. Pamaldose giedojo KMUK moterų choras.

Pamaldų pradžioje kreipdamasis į susirinkusius, arkiv. S. Tamkevičius pa-kvietė melstis ir už ligonius, ir už visus juos gydančius gydytojus bei jais besirūpinančius klinikų darbuotojus, kad jie būtų kaip viena šeima. Homili-jos metu ganytojas padėkojo klinikų personalui ir palinkėjo stiprybės visiems nešantiems savo ligos kryžių. Jis taip pat priminė Evangelijos pasakojimus apie gydžiusį žmones Jėzų, kuriam buvo svarbus visas žmogus; tad po išgy-dymo stebuklo Jėzus primindavo būtinybę tikėti ir saugotis blogio. „Nedarna žmogaus sieloje atsiliepia ir sveikatai; kiekviena nuodėmė kelia dvasinę su-maištį ir kenkia žmogaus kūnui, todėl ruošiantis gydytis reikia susitaikyti su Dievu“, – sakė ganytojas. Arkiv. S. Tamkevičius sakė, kad popiežius Benedik-

Donorystės akcija Šv. Valentino diena

Šiaulių vyskupija Pasaulinės ligonių dienos idėjomis gyveno ne tik vasa-rio 11 d. Šiaulių vyskupijos katalikų evangelizacijos centras ligoniams skirtą akciją suorganizavo vasario 14-osios, Šv. Valentino dienos, proga. Anot centro direktoriaus Juozo Dap-šausko, šia akcija norėta žiniasklai-dos propaguojamą „meilės“ idėją keisti konkrečia meile artimui. Pati ak-cija vyko Šv. Valentino dienos išvaka-rėse – vasario 13-ąją. Katalikų evan-gelizacijos centras kartu su Kraujo centru kvietė tapti neatlygintiniais kraujo dovanotojais – donorais.

Akcija vyko Šiaulių universitete. Pro-jekto vadovė – viena šio universiteto stude-ncių Sandra Valavičiūtė. Nuo 10 iki 15 val. antrajame aukšte įsikū-rė laikina ambulatorija. Per 4 valan-das norinčių būti donorais buvo dau-giau kaip penkiasdešimt. Kartkartė-mis net susidarydavo eilė.

13 val. donorai buvo pakviesti į kon-certą. Grojo ir giedojo šiuolaikinė gru-pė „Spirit“ iš Kuršėnų. „Spirit“ grupės narys Aidas atvirai džiaugėsi akcija. „Žmogui suteikiama galimybė išgyti ar net išgyventi. Mums prie to prisidė-ti yra labai gera“, – sakė dainininkas. Grupės „Spirit“ nariai ne tik skaidrino nuotaiką giesmėmis, bet ir patys bu-vo donorais.

Akcijos iniciatorius J. Dapšauskas do-norystę pavadino simboline tikrosios meilės išraiška. „Meilės, kuri yra da-vimas, dalijimasis, pasiaukojimas, gy-vybės teikimas kitam“, – sakė Juozas Dapšauskas, primindamas Jono evangelijos žodžius: „Nėra didesnės meilės, kaip gyvybę už draugus ati-duoti“ (15, 13).

-irat-

Jaunimo ir vaikų susitikimas

Vasario 4 d. į Kaišiadorių vyskupijos sielovados centrą dalyvauti Kaišiado-rių vyskupijos jaunimo centro organi-zuotoje „Draugystės mugėje“ susirin-ko daugiau nei šimtas vaikų ir jaunu-lių iš Elektrėnų, Kaišiadorių, Kalvių, Molėtų, Pivašiūnų, Semeliškių, Seno-sios Varėnos, Stakliškių, Užuguosčio, Vievio ir Žiežmarių parapijų. Renginio pradžioje Kaišiadorių vyskupo gene-ralvikaras kun. dr. A. Jurevičius pasvei-

kino susirinkusiuosius ir pakvietė susitikimą pradėti malda.

Vėliau dalyviai tarpusavyje susipažino, pristatė savo veiklą kitiems. Pripažintame dalyvavo skautai, „Vilties tiltas“, Caritas „Pumpurėliai“, parapijų choreliai, Mišių patarnautojai, kudirkaičiai, Šv. Rašto skaitovai, Maltos organizacijos jaunimas. Po to susitikimo dalyviai vieni už kitus ir savo artimuosius meldėsi šv. Mišiose, dėkojo Viešpačiui už galimybę pabūti kartu jo artumoje. Po pietų jaunimo sielovados vadovas kun. K. Dvareckas, remdamasis Jono evangelijos tekstais, vedė katechezę. Jis kalbėjo apie draugystės grožį ir ragino ne tik maštyti apie draugystę, bet ir ryžtis atverti savo širdį šiai nuostabiai patirčiai.

Susitikimo pabaigoje, kaip tikroje mugeje, kiekvienas dalyvis gavo po riestainį su popieriaus lapeliu, kuriame derėjo užrašyti, kaip jis supranta, kas yra draugystė, bei nurodyti savo telefoną ar elektroninio pašto adresą. Po to įvyko riestainių keitimosi mugė. Kiekvienas, padovanodamas savo riestainį, kartu pasikeitė adresais ir mintimis apie draugystę.

-is-

Popiečių ciklas apie šv. Pranciškų

Vasario 19 d. Marijampolėje, dekanato Šeimos centre, surengta pasauliečių pranciškonų inicijuotų popiečių ciklo su ses. Alma Vabuolaite FDCJ „Pažinkime šv. Pranciškaus pasaulį ir pažvelkime į savąjį“ pirmasis susitikimas.

Marijampolės šv. Arkangelo Mykolo brolija, kuriai priklauso 13 narių, siekia gyvenimo pavyzdžiu skelbti meilės ir taikos Evangeliją – Gerąją Naujieną, sekdami šv. Pranciškaus pavyzdžiu. Šio popiečių ciklo tikslas yra ne tik visiems norintiems padėti geriau pažinti šventąjį Pranciškų, jo mintis, jo gebėjimą svarbiausia vertybe pasirinkti Dievą, siekti vidinio ir išorinio džiaugsmo, bet ir paskatinti kiekvieną geriau pažinti save, analizuoti savo mintis, kylančius jausmus, stengiantis sąmoningai siekti darnos su Dievu, su savimi ir pasauliu, siekti vidinės laisvės. Pirmajame susitikime aptarinėta tema „Būti tyriems su šventuoju Pranciškumi“ šiandien ypač aktuali ne tik brolijos nariams, bet ir visiems krikščioniškojo dvasingumu besidomintiems.

tas XVI žinioje Pasaulinės ligonių dienos proga ragina ypač melstis už protiškaici neigaliuosius ir juos gydančius bei globojančius asmenis.

Po šv. Mišių klinikų direktorius prof. J. Pundzius padėjo arkivyskupui už atvykimą ir šv. Mišių auką. KMUK kapelionas kun. Jonas Babonas pakvietė visus aktyviai dalyvauti kasdien švenčiamose šv. Mišiose klinikų koplyčioje. Vėliau arkiv. S. Tamkevičius aplankė KMU Psichiatrijos klinikos ligonius.

Tą dieną ta pačia proga pamaldos surengtos ir Kauno apskrities ligoninės salėje. Čia šv. Mišias aukojo Šančių parapijos klebonas kun. Virginijus Veprauskas. Pamaldose dalyvavo generalinis direktorius dr. doc. Stasys Gendvilis ir gausus ligoninės personalo bei ligonių būrys. Homilijos metu kun. V. Veprauskas trumpai supažindino su Pasaulinės ligonių dienos istorija, priminė, kad popiežius dekretu patvirtino visuotinius atlaidus dalyvaujantiems šiose pamaldose. Aptardamas Evangelijos skaitinį apie Mortos ir Marijos patarnavimus Viešpačiui, kunigas atkreipė dėmesį, kad taip pat svarbus yra ir Mortos pavyzdys, kuriuo seka visi gydytojai bei ligonių slaugytojai. Po pamaldų kun. V. Veprauskas aplankė šios ligoninės Reanimacijos, Neurologijos ir Reabilitacijos skyrius, kur žodžiu bei kunigišku palaiminimu stiprino ligonius.

Vasario 11 d. pagrindinės Pasaulinei ligonių dienai skirtos pamaldos vyko Kauno arkikatedroje bazilikoje. Jų metu melstasi už ligonius, jų artimuosius, gydytojus, visą gydymo įstaigų aptarnaujančią personalą, įvairių medicinos sričių darbuotojus. Eucharistijos liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, šv. Mišias drauge koncelebravo vyskupas augziliaras dr. Jonas Ivanauskas, kun. Oskaras P. Volskis, kun. Artūras Jagelavičius. Šv. Mišias tiesiogiai transliavo Marijos radijas.

-dch, dalg-

Apžvelgta sielovadinė bei finansinė situacija Kauno arkivyskupijoje

Vasario 21 d. Kauno kurijoje surengta jau tradicine tapusi (vyksta devintus metus iš eilės) Kauno arkivyskupo metropolito Sigitos Tamkevičiaus spaudos konferencija, kurios metu žiniasklaidos atstovus ganytojas supažindino su arkivyskupijos veikla sielovados srityje bei finansine situacija 2005 metais, atsakė į susirinkusiųjų klausimus.

Pradžioje arkiv. S. Tamkevičius pateikė statistinius duomenis, kiek arkivyskupijoje yra parapijų, kunigų, katalikų, kiek žmonių pakrikštyta, sutuokta, kiek jų priėmė kitus Bažnyčios sakramentus, kiek palaidota. Jis pabrėžė, jog iš arkivyskupijoje gyvenančių 528 tūkst. katalikų maždaug pusė praktikuoja savo tikėjimą; kiekvieną sekmadienį bažnyčią lanko apie 10 proc. Arkivyskupas pasidžiaugė didėjančiu tėvų dėmesiu savo vaikų religiniam auklėjimui – išaugo Krikšto sakramentą priėmusių (5275, pernai 4810); Sutvirtinimą (3130), Santuoką (1880 porų) ir Pirmąją Komuniją (4876) priėmusių skaičius šiek tiek sumažėjo, tačiau tai tikriausiai liudija tiek demografinę situaciją, tiek ir masinę emigraciją užsienį. Kasmet palaidojama vis daugiau žmonių (6264, pernai – 5820).

Pristatydamas finansinę padėtį, ganytojas nurodė, jog didžiausia arkivyskupijos pajamų dalis ateina per rinkliavas, aukas, juridinių asmenų paramą ir biudžetą; didelę dalį išlaidų tenka skirti parapijose bei bažnytinėse institucijose dirbančiųjų atlyginimams bei mokesčiams. Arkivyskupas apgailėstavo, kad šie atlyginimai yra kuklūs (vidutiniškai apie 750 litų „popieriuje“). Nors ir stengiamasi juos didinti, tačiau, pasak ganytojo, galima teigti, kad Bažnyčioje dirba tikri idealistai, dėl didesnio atlyginimo neemigruojantys užsienį. Prieš keletą metų arkiv. S. Tamkevičiaus įsteigta Paramos kasa, kuriai kunigai skiria iki 10 proc. savo pajamų, vargingesniems parapijoms, sergantiems kunigams, karitatyvinei veiklai bei misijoms paremti. Ganytojas pasidžiaugė 2005 m. įrengta koplyčia KMU klinikose.

Arkiv. S. Tamkevičius „akies lėliuke“ pavadino Kauno kunigų seminariją, kuri yra bene didžiausias arkivyskupijos rūpestis. Nuo 2005 m. joje studiuoja ne tik Kauno ir Šiaulių, bet ir Vilkaviškio vyskupijos kandidatai į kunigus. Seminariją, kaip aukštąją švietimo instituciją, padeda išlaikyti ir valstybė. Pasak ganytojo, pasirengimas kunigo tarnystei yra labai rimtai vertinamas, nepaisant to, kad vienam kunigui parengti reikia 95 tūkst. litų.

Arkivyskupas išsamiai pristatė kurijos veiklą bei bažnytinio tribunolo darbus, kitas katalikiškas institucijas; ypač pasidžiaugė arkivyskupijos Šeimos centru, vykdančiu aktualias visai visuomenei programas (jose dalyvavo apie 10 tūkst. žmonių) ir savo darbui sėkmingai pasitelkiančiu savanorius. Atkreiptas dėmesys į šio centro bei Kaune veikiančios suaugusiųjų Katechezės mokyklos veiklą rengiant sužadėtinius santuokai. Pasidžiaugta, kad sėkmingai savo baruose darbą tęsia Jaunimo, Evangelizacijos, *Caritas* centrai. Pastarasis turi savo padalinius beveik visose parapijose; Kaune kasdien pamaitinama vidutiniškai apie 650 vargstančiųjų; dar beveik antra tiek vaikų globojama dienos centruose ir kitokiais būdais. Apžvelgdamas Katechetikos centro veiklą, ganytojas atkreipė dėmesį, kad arkivyskupijos mokyklose tikybos pamokas lanko šiek tiek daugiau nei pusė visų mokinių, o jiems dėsto vis kvalifikuotesni mokytojai.

Ateinančių kelerių metų didžiausiu arkivyskupijos rūpesčiu ganytojas pavadino Šiluvos šventovę. Rengiantis pirmojo Europoje Švč. M. Marijos apsisireiškimo 400 metų jubiliejui ir įgyvendinant dar prieškarui puoselėtą mintį – tinkamai sutvarkyti aikštę, sujungiant Šiluvos baziliką su koplyčia, – dabar vyksta parengiamieji darbai, telkiami resursai.

Arkivyskupas taip pat pristatė memorandumą, pasirašytą po neseniai pirmą kartą istorijoje vykusio Lietuvos vyskupų ir Lietuvos universitetų rektorių konferencijų susitikimo. Dokumente numatoma puoselėti abipusį bendradarbiavimą siekiant stiprinti akademinę sielovadą bei ugdati jaunąją kartą.

-kasp-

Atsinaujinimo diena Kaune

Vasario 12 d. Katalikų bendruomenė „Gyvieji akmenys“ Kaune, Vytauto Didžiojo universiteto Didžiojoje salėje, surengė Atsinaujinimo dieną tema „Bendrystė ir bendruomenė: dovana ar iššūkis?“ Renginio leitmotyvu pasirinkta popiežiaus Jono Pauliaus II apaštališkajame laiške *Novo millennio ineunte* išsakyta mintis: „Padaryti Bažnyčią *bendrystės namais ir mokykla* – tai didelis iššūkis, kylantis mums..., jei norime būti ištikimi Dievo planui ir atsiliepti į giliausius pasaulio lūkesčius“.

Pirmąją konferenciją „Naujojo Testamento bendruomenė. Utopija?“ vedė sesuo asumpcionistė Benedikta Rollin. Anot kalbėtojos, bendruomenės idealas – Švenčiausioji Trejybė. Ses. Benedikta, remdamasi Šventuoju Raštu, klausytojams atskleidė Jėzų kaip bendruomenės žmogų ir krikščioniškosios bendruomenės pamatą. Kalbėtoja pabrėžė, kad būtent Jėzus mus išsirenka ir pašaukia į savo bendruomenę, taip pat ji akcentavo krikščioniškąją vadovavimo kaip tarnavimo sampratą. Anot ses. Benediktos, skaitant Šventąjį Raštą paaiškėja, kad krikščioniškoji bendruomenė grindžiama atleidimu broliams, nes Jėzus atėjo atkurti vienybės ne tik tarp Dievo ir žmogaus, bet ir tarp žmonių. Baigdama konferenciją kalbėtoja pabrėžė, kad dėl Jėzaus trokštamos vienybės turime ir pakovoti.

Po linksimų Biblijos skaitymų antrąją konferenciją tema „Tikėjimo bendruomenės Lietuvoje: lūkesčiai ir nusivylimai“ vedė kun. Kęstutis Kėvalas. Būtinybę kiekvienam krikščioniui turėti bendruomenę, kurioje jis galėtų išskleisti savo tikėjimą, kun. K. Kėvalas grindė mintimi apie bendruomenės įtaką tiek pavienio žmogaus, tiek visuomenės sveikatai. „Jei žmo-

Sesuo A. Vabuolaitė FDCJ pokalbį pradėjo šventojo Pranciškaus Dievo garbinimo malda, atspindinčia šio susitikimo pagrindinę mintį. Maldoje atsiskleidžia šventojo Pranciškaus jausmų tyrumas, gyvybingumas, džiaugsmas. Buvo gilinamasi, ką reiškia šiandien būti tyriems. Tyrumas – labai plati sąvoka, apimanti ne tik lytiškumą, skaistumą, bet ir jausmų tyrumą, išsivadavimą iš jausmų vergovės. Pasak lektorės, labai svarbu suprasti, kad jausmai nekyla iš niekur, jie artimai siejasi su mūsų mintimis apie save (savimone), su mūsų mintimis apie kitus, su mūsų įsivaizdavimu, kaip kiti mus vertina – tai yra su mūsų sąmone ir net sąmoniniais procesais. Akcentuotas teigiamų jausmų kryptingumas – jausmai turi turėti kryptį: jeigu mylime Jėzų, galime daug dėl jo su džiaugsmu padaryti. Po paskaitos visi norintys buvo kviečiami pasišnekučiuoti prie arbatos puodelio, pasidalyti savo džiaugsmais ir rūpesčiais.

-vb-

Duris atvėrė Kauno miesto muziejus

Vasario 15 d. Kauno arkivyskupijos muziejuje (M. Valančiaus g. 6) iškilmingai atidarytas Kauno miesto muziejus. Jis čia savo veiklą pradėjo sakralinio meno paroda „Iš muziejaus rinkinių ...“. Joje eksponuojami vertingiausi Kauno arkivyskupijos muziejaus gotikos, renesanso, baroko bei XIX a. dailės kūriniai – paveikslai, medžio plastika, tekstilė – iš įvairių Lietuvos šventovių.

„Sveikinu mielus kauniečius, miesto valdžią, muziejaus atkūrimo iniciatorių, – į susirinkusiuosius Kauno miesto muziejaus atidarymo progą kreipėsi Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. – Svarbu, kad būtų žengtas pirmasis žingsnis. Kai jį žengi, kiti žingsniai būna lengvi, nes žinai, jog eini pirmyn. Arkivyskupija su Kauno miesto muziejumi bendradarbiaus ir kai jis turės didesnius rūmus. Religijos, kultūros, įvairūs visuomenės sluoksniai turi bendradarbiauti. Bažnyčia visada atvira bendradarbiavimui“. Arkivyskupas metropolitas pašventino atkurtąjį, iki 1940 m. gyvavusį Kauno miesto muziejų, kuris dabar laikinai prisiglaudė Kauno arkivyskupijos muziejaus pastate. Jis su Kauno miesto tarybos nariu Gedimynu Budniku ir Kauno mero pavaduo-

toja A. Echodienė perkirpo simbolinę muziejaus atidarymo juostelę. Kai bus suremontuoti Muitinės gatvėje buvę XVI a. Lietuvos kunigaikščių rūmai, kuriuose neseniai veikė psichiatrijos ligoninė, Kauno miesto muziejus persikels ten.

„Pastatas jau palaimintas čia gyvenusių vyskupo Motiejaus Valančiaus, kardinolo Vincento Sladkevičiaus. Tegū būna palaimintas ir šis pirmasis Kauno arkivyskupijos bendradarbiavimo su miesto muziejumi žingsnis. Linkiu, kad nors per trupinėlį Tėvynės meilę paaugtų visi, kurie lankysis šiame muziejuje“, – kalbėjo arkivyskupas metropolitas S. Tamkevičius.

Pasak Kauno miesto muziejaus direktoriaus Arimanto Dragūnevičiaus, iki gegužės 20 d. laikinoje buveinėje, kur visuomenei yra atviras ir kardinolo V. Sladkevičiaus memorialinis butas bei veikia „Lietuvos Bažnyčios kronikos“ paroda, bus parengta Kauno istorijos ekspozicija. Atkurtojo muziejaus gyvavimą pradėjusią sakralinio meno parodą su Kauno istorija sieja 1680 m. tapytas Angelo Sargo paveikslas, kurio fone matyti miesto panorama.

Parodą „Iš muziejaus fondų ...“ parengė Kauno arkivyskupijos muziejaus darbuotojai Rima Valinčiūtė, Paulius Stanišauskas, vadovaujami menotyros daktarės Laimos Šinkūnaitės. Vertingieji meno kūriniai parinkti taip, kad supažindintų su esminiais krikščionybės, katalikų tikėjimo, liturgijos momentais, ikonografijos simboliais, meno istorija. Informatyvūs ir šalia eksponatų pateikti tekstai. Pavyzdžiui, prie XIX a. umbrakulio esantis užrašas primena, jog šiuo permatomu audiniu, siuvinėtu auksuotomis metalo gijomis bei karoliais, per iškilmes buvo dengiamas tabernakulyje pastatytas Švč. Sakramentas; dabar umbrakuliai liturgijoje nenaudjami. Įstabaus grožio auksu siuvinėtoji daugiafigūrė kapa, pasirodo, yra 1900 m. Paryžiaus taikomojo meno ir dailių amatų parodos Grand Prix laimėtoja. Ją, manoma, XX a. pr. nupirko ir Kauno katedrai dovanojo Raudondvario grafas Benediktas Tiškevičius.

Parodoje iškeliama aikštėn, ką ikonografijoje reiškia vynuogės, kviečiai, granatas, kodėl Švč. Mergelė Marija apsisautusi saule su dvylika žvaigždžių, o po jos kojomis mėnulis, kodėl nuplaktasis Jėzus su nendre ranko-

gus nenori tapti psichiniu ligoniu, jis privalo turėti bendruomenę; jei jis yra ligonis, teieško kito žmogaus, kad išgytų“, – teigė kalbėtojas. Anot jo, bendruomenės įtaka ypač svarbi žmogaus krikščioniškajai raiškai ir asmenybės keitimuisi. Kun. K. Kėvalas išvardijo dešimt dalykų, kurių stokojančias bendruomenes apima nusivylimas. Tarp kitų jis paminėjo: stiprių asmenybių, mandagumo bei pagarbos stoką, kompetencijos ir bendravimo stoką, artumo trūkumą. Konferenciją kalbėtojas pabaigė pabrėždamas, koks svarbus pasauliui broliškos vienybės liudijimas.

Po pietų Atsinaujinimo dienos dalyviai rinkosi į įvairias darbo grupes. Grupė jaunimui apie draugystę vedė daug su jaunuoliais dirbantys Tiberiados broliai, Klaipėdos šv. Juozapo Darbininko parapijos atstovai dalijosi savo patirtimi buriant ir ugdant parapijos bendruomenę, „Tikėjimo ir Šviesos“ bendruomenės atstovas Darius Chmieliauskas vadovavo darbo grupei „Vienos širdies, vienos sielos...“, kurioje remdamasis „Arkos“ bei „Tikėjimo ir Šviesos“ bendruomenių įkūrėjo Jeano Vanier knyga „Bendruomenė: atleisti ir švęsti“ gilinosi į kiekvienos krikščioniškos bendruomenės širdį – Švenčiausiąją Trejybę. Ses. Benedikta Rollin RA, vadovavusi darbo grupei „Banguotas bendruomenės augimas... Viešpatie, ką daryti?“, apžvelgė tris bendruomenės raidos tarpsnius: susipažinimo, „šlifavimosi“ ir bendradarbiavimo, išskyrė kiekvieno tarpsnio privalumus ir sunkumus, kokių malonių derėtų melsti.

Vesdamas įvadą į Eucharistijos liturgiją kun. Artūras Kazlauskas ypač akcentavo, kad kol neišmoksime kartu melstis, nebus bendruomenės. Anot jo, Bažnyčia yra bendrystė, nes Dievas yra bendrystė. Atsinaujinimo dieną apvainikavusiam Eucharistijos šventimui vadovavo Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ. Ganytojas homilijoje susirinkusiųjų dėmesį atkreipė į pasaulyje tarpstančius abejingumą ir panieką religinėms vertybėms ir kvietė neužmiršti Kristaus priesako vieniems kitus mylėti. Arkiv. S. Tamkevičius ragino praplėsti savo žvilgsnį, pirmiausia jaustis ne kokios nors grupės, bet Bažnyčios nariais. Baigdamas jis akino nepamiršti esminio meilės vaidmens krikščionio gyvenime. -ap-

Kauno arkivyskupijos *Caritas* ataskaitinė konferencija

Vasario 7 d. Kauno arkivyskupijos *Caritas* ataskaitinėje konferencijoje buvo pristatyta šios organizacijos 2005 metų veikla. Konferencijoje dalyvavo Kauno arkivyskupo augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, arkivyskupijos *Caritas* direktorius kun. Virginijus Veprauskas bei reikalų vedėja Onutė Virbašiūtė, dekanai, vicedekanoi, parapijų klebonai ir kunigai, *Caritas* grupių dekanatuose bei parapijose vedėjos bei kitų *Caritas* institucijų darbuotojai.

Vyskupas J. Ivanauskas, perdavęs *Caritas* darbuotojams arkivyskupo Sigitos Tamkevičiaus sveikinimą ir nuoširdžiai padėkojęs už atliktus darbus vykdant svarbią Bažnyčios misiją, atkreipė dėmesį, jog ši misija reiškia ir didžiulę atsakomybę. Ganytojas paragino dekanatų lygmeniu daugiau dėmesio skirti *Caritas* darbuotojų bei talkininkų (kaip ir visų bažnyntinių institucijų darbuotojų bei pastoracijos bendradarbių) sielovadai bei pakvietė dekanus padėti įkurti *Caritas* grupes tose parapijose, kuriose dar nevykdomi Bažnyčios skatinami meilės artimui darbai.

Kun. V. Veprauskas atkreipė dėmesį į besikeičiančią *Caritas* misiją visuomenėje. Nuo savo gyvavimo pradžios daugiausiai rūpinusis labdara, *Caritas* organizacija vis labiau prisideda formuojant visuomenės krikščioniškąją savimonę. Kun. V. Veprauskas taip pat pasidžiaugė besikeičiančiu žmonių požiūriu į *Caritas* veiklą, ypač aktyviu jaunimo dalyvavimu įvairiose *Caritas* akcijose. Ši organizacija vis labiau plėtoja savo bendradarbiavimą su teisėsauga, policija, mokyklų bendruomenėmis, seniūnijomis, kitomis socialinę pagalbą teikiančiomis valstybinėmis institucijomis. Šiais metais *Caritas* or-

organizacijos laukia nelengvas jos veiklos išbandymas: *Caritas* grupės visoje Lietuvoje tarpininkaus dalijant Europos Sąjungos skirtus maisto produktus socialiai remtiniams mūsų šalies gyventojams.

Reikalų vedėjos O. Virbašiūtės ataskaitiniame pranešime, gausiai iliustruotame karitatyvinės bei socialinės veiklos nuotraukomis, atsispindėjo svarbiausios šios organizacijos darbų kryptys. Arkivyskupijos *Caritas* teikia pagalbą vargstančioms šeimoms ir rūpinasi apleistais vaikais, globoja senelius ir ligonius, maitina ir rengia vargšus, organizuoja pagalbos akcijas, vykdo bendrus projektus su valstybės institucijomis ir užsienio partneriais. 2005 metais *Caritas* savo veiklą plėtojo septyniuose arkivyskupijos dekanatuose. Arkivyskupijoje darbavosi 485 žmonės. Iš viso suteikta įvairi pagalba 24 865 žmonėms už 1 259 493 Lt. Pagalbą gavo daugiau kaip 800 vaikų, kurių reikmėms išleista 564 757 litai.

Tęsiama dar 1989 m. pradėta pagalba maitinant vargšus; „Sriubos“ valgykloje kasdien, išskyrus šventadienius, valgo 500–800 žmonių (papildomai dar maitinama 3 maitinimo punktuose). *Caritas* rūpinasi socialiai apleistais ar vargingai gyvenančių šeimų vaikais: jie turi galimybę lankytis 6 dienos centruose. Savaitgaliais vaikai maitinami Pal. J. Matulaičio, Vilijampolės, Palemono, Šančių, Karmelitų, Petrašiūnų parapijose Kauno mieste bei Jurbarko ir Kėdainių dekanatų parapijose. Pagalba vargstančioms šeimoms teikiama toliau bendradarbiaujant su Brešės (Italija) ir Prahos (Čekija) *Caritas* organizacijomis. Vienišais ligoniais jų namuose *Caritas* dėka rūpinasi 31 slaugytoja. Dekanatų *Caritas* grupės palaiko glaudų ryšį su arkivyskupijos *Caritas*. Pasak O. Virbašiūtės, rūpinamasi ir bendradarbių sielovada; kasmetinės rekolekcijos grupių vedėjoms vyksta Pažaislio, Paštuvos vienuolynuose, kuriuose patirta dvasios atgaiva jų dalyvės pasidalija savo dekanatuose bei parapijose.

Prelegentė pasidžiaugė, jog *Caritas* pagalbininkais tampa jaunimas ir vaikai. Ji ypač dėkinga Kauno jėzuitų gimnazijos moksleiviams, Pal. J. Matulaičio parapijos skautams, Palemono vidurinės mokyklos mokiniams už aktyvų dalyvavimą akcijose „Maisto bankas“ ir „Gerumas mus vienija“. O. Virbašiūtė pasidžiaugė ryšiais su mokyklų socialiniais darbuotojais, kurie mielai bendradarbiauja ieškant būdų, kaip padėti socialiai remtiniams vaikams, organizuoja *Caritas* akcijas mokyklų bendruomenėse. -dalg-

Lietuvos pranciškoniškojo jaunimo susitikimas

Vasario 18–19 d. Vilniuje, Bernardinų bažnyčioje, vyko Lietuvos pranciškoniškojo jaunimo susitikimas, į kurį susirinko daugiau kaip 50 jaunuolių iš visos Lietuvos: Kretingos, Klaipėdos, Šiaulių ir Vilniaus. Šeštadienio rytą šlovinimo giesmėmis susitikimą pradėję vaikinai ir merginos klausėsi br. Astijaus Kungio OFM mokymo apie brolystę. Brolis Astijus drąsino ir ragino jaunimą „iš bažnyčių eiti į pasaulį“, skelbti alternatyvą – kitokio gyvenimo galimybę – savo studijų draugams. Vėliau dalytasi mintimis grupėse ir liudyta, kas pranciškoniškajame dvasingume jaunimui svarbiausia – tai brolystės, džiaugsmo, paprastumo, ryšio su gamta, evangelinio gyvenimo patirtis. Po pietų svarstyta ir diskutuota dėl Pranciškoniškojo jaunimo (trumpiau JauPros) vizijos Lietuvoje.

Brolystę jaunimas patyrė ne tik bendraudamas prie stalo, bet ir maldoje: nuo triukšmingo šlovinimo iki ramaus rožinio kalbėjimo. Vakaro šv. Mišiose br. Algirdas Malakauskis OFM besiruošiantiems pažadui jaunuoliams suteikė ypatingą palaiminimą. O susitikimo organizatoriai, Bernardinų pranciškoniškojo jaunimo brolija, visiems parengė malonų siurprizą – Gedimino Storpirščio ir Jono Krivicko koncertą. Sekmadienį švęsta Eucharistija kartu su Bernardinų parapija.

je, ir pan. Prie šventųjų bei Žemaičių vyskupų portretų pateikiami šių asmenų ypatingi sielovadinio gyvenimo faktai, nuopelnai Bažnyčiai. Greta svetimšalių dailininkų meistriškų darbų parodoje atsiskleidžia ir lietuvių medžio drožėjų išmonė, subtilumas. Tuo alsuoja XVII a. kompozicija „Nukryžiuotasis ant vynmedžio“ iš Skarulių šv. Onos bažnyčios, kur vaizduojamas iš kryžiaus išaugantis, Kristų apglėbiantis vynmedis, simbolizuojantis atperkamuosius Jėzaus kančios vaisius.

Kauno miesto muziejus atkurtas vietos valdžios 2005 m. spalio 15 d. po tvarkiu.

-jkk-

Tęsiamas paskaitų ciklas

Vasario 22 d. Kauno arkivyskupijos muziejuje buvo tęsiamas respublikinis paskaitų ciklas „Lietuvos dailės istorijos eskizai“. Sausio mėnesį penkiuose Lietuvos miestuose pradėta paskaitų ciklą apie šalies sakralinės dailės tyrinėjimų atodangas šįkart tęsė vilnietė menotyroso daktarė Skirmantė Žeimienė. Ji aptarė pamaldumą Švč. Jėzaus Širdžiai XIX a. pab. – XX a. Lietuvoje. Su šiuo pamaldumu susijusias Lietuvos bažnytinio meno apraiškas mokslininkė gausiai iliustravo. Viena iliustracija priminė, kaip atrodė Kauno jėzuitų bažnyčios didžiojo altoriaus paveikslas, prie kurio 1934 m. Lietuva pasiaukėjo Švč. Jėzaus Širdžiai. Deja, šio Jono Mackevičiaus tapyto paveikslas, kuriame Jėzus vaizduojamas su kryžiumi ant peties, likimas nežinomas. „Kūrinyje galbūt glūdi kokioje provincijos bažnyčioje“, – vylėsi menotyrininkė.

Pasak lektorės, įsitvirtinti Švč. Jėzaus Širdies kultui XIX a. pab. – XX a. pr. Lietuvoje labai padėjo spauda. Iki Pirmojo pasaulinio karo Lietuvą užplūdo Švč. Jėzaus Širdies paveikslėliai. Tarpukariu Švč. Jėzaus Širdies kultą ypač propagavo jėzuitų žurnalas „Žvaigždė“, Švč. Jėzaus Širdies sąjunga. Švč. Jėzaus Širdžiai 1922 m. pasiaukėjo Lietuvos moterų kultūros draugija, vėliau – Keturvalakio pavarininkės, kitos moterų draugijos. Tarpukariu beveik visose bažnyčiose buvę Jėzaus su atverta Širdimi atvaizdai, daugiausia skulptūros. Nemažai būta ir meno požiūriu menkų kūrinių. Tuo laikotarpiu Lietuvoje Švč. Jėzaus Širdžiai pasiaukėjo apie 20

tūkst. šeimų. Garbingiausioje jų namų vietoje buvo kabinami Švč. Jėzaus Širdies paveikslai. Aukos statomai Paminklinei Kristaus Prisikėlimo bažnyčiai buvo renkamos su šūkiu: „Visos Lietuvos bažnyčiai – Švč. Jėzaus Širdžiai“. Švč. Jėzaus Širdies titulo bažnyčios tuomet pradėtos statyti Vilniuje, Klaipėdoje, bet nebaigtos. Sėkmingas šių laikų Švč. Jėzaus Širdies atvaizdo pavyzdys – 2000 m. Roko Cvirkos sukurtas vitražas Keturnaujienos koplyčioje.

-jkk-

Pristatytas muzikinis albumas

2005-ųjų metų birželio mėnesį Šiaulių vaikų muzikinė studija „Ro-ko-ko“, vadovaujama Rasos Kauneckaitės, parengė naują sakralinės muzikos programą „Į Šventąjį kalną“. 2006 m. vasario 19 d. buvo pristatytas šios programos muzikinis albumas tuo pačiu pavadinimu.

Vaikų vokalo studija „Ro-ko-ko“ gyvuoja 15 metų. Tai pirmasis Lietuvoje įkurtas vaikų populiariosios muzikos kolektyvas. Viena iš studijos krypčių – jaunimo sakralinės muzikos grupė. Pirmasis grupės albumas „Psalmės“ tapo labai populiarus tarp katalikiškojo jaunimo Lietuvoje ir užsienyje. Daugelis nekantriai laukė antrojo albumo. Tai liudijo pilnutėlė Šv. Ignaco Lojolos bažnyčia, kur vyko albumo pristatymas.

Pristatyme dalyvavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Ganytojui studijos vadovė Rasa Kauneckaitė dėkojo už nuolatinį padaršinimą ir palaikymą. Taip pat dėkota albumo aranžuotojui, kompozitoriui Gediminui Dapkevičiui, vaikams, kurie giesmėmis padėjo priartėti prie „Šventojo kalno“, jų tėvams už kantrybę.

Šiaulių vyskupas grupės vadovei ir vaikams įteikė padėkos raštą. Rasos Kauneckaitės vadovaujamą kolektyvą ganytojas pavadino angelų choru. „Gelmė, platumas, muzikinis grožis, erdvė, sklindanti iš visų kūrinių, duoda drašos mums visiems eiti tikėjimo keliu“, – sakė ganytojas.

-irat-

Keliais žodžiais

Josvainiai. Vasario 12 d. į Visų Šventųjų parapijos bažnyčią gražintas restauruotas „Marijos su kūdikiu“ paveiks-

Visame pasaulyje Pranciškoniškasis jaunimas yra Bažnyčios organizacija, prie Pasauliečių pranciškonų ordino besiglaudžianti Pranciškoniškos šeimos dalis. Su Europos YouFra (Franciscan Youth) arba GiFra (Gioventu Francescana) Lietuvos jaunimas draugauja jau keletą metų, dalyvauja kas dveji metai vykstančiuose Europos pranciškoniškojo jaunimo kongresuose. Pagal pasaulio GiFros modelį nuo 2001 m. Lietuvoje kuriamos JauPros brolijos, kurios keliauja savo pašaukimo kelionę, organizuoja ugdymo programą ir rengiasi pažadui. Lietuvoje pažadą jau yra davę 27 jaunuoliai. Šį pavasarį Pažado šventė vyks net 3 brolijose (Kretingoje, Šiauliuose ir Bernardinuose). Pažadui ruošiasi net 30 vaikų ir merginų. -vmick-

Šv. Damijono jaunimo ir šeimų maldos grupių susitikimas

Vasario 10–11 d. Vilniuje vyko Tiberiados bendruomenės įkurtų šv. Damijono jaunimo ir šeimų maldos grupių susitikimas. Į renginį atvyko apie 50 jaunuolių iš Zarasų, Kauno, Utenos, Šiaulių, Panevėžio, Rygos, susirinko Vilniuje gyvenančios jaunos šeimos.

Pirmąją susitikimo dieną dalyviai rinkosi Bernardinų bažnyčioje, kartu šventė šv. Mišias. Vasario 11-ąją, šeštadienį, iš ryto jaunimas išsiskirstė į grupes ir leidosi į įvairias misijas kartu su Tiberiados broliais: pagelbėti Motinos Teresės seserims, rengti programą neįgaliųjų dienos centrams ar aplankyti Vilkpėdės slaugos ligoninės pacientus.

Per pietus renginį vainikavo susitikimas su kardinolu Audriu Juozu Bačkiumi. Kardinolas dalyvavo šv. Jono Teologo vienuolyne vykusioje dieninėje maldoje, kartu pietavo, klausėsi jaunimo ir šeimų liudijimų bei džiaugėsi, kad į Lietuvą, kaip į misijų kraštą, atvyksta naujų kongregacijų (Šv. Jono broliai, Tiberiados bendruomenė ir kt.), pritarė jų darbui ir kvietė palaikyti kuo stipresnius ryšius su vietos vyskupais. Kardinolas taip pat pabrėžė maldos svarbą ir ragino Bažnyčioje puoselėti bendrystę, skatino neužsidaryti tik savo bendruomenėje, bet įsilieti į Bažnyčios, parapijos veiklą. Renginys baigėsi trumpa adoracija koplyčioje, po kurios kardinolas visus susirinkusiuosius palaimino. -Vn-

Šeimų vakaras

Vasario 14 d. Vilniaus šv. Jono Krikštytojo ir šv. Jono Apaštalo ir Evangelisto bažnyčioje surengtas vakaras, skirtas šioje bažnyčioje susituokusioms šeimoms. Šeimų vakaras pasirinktas būtent tada, kai daugelis švenčia laisvos, jokios atsakomybės ir įsipareigojimų neturinčios „meilės“ dieną. Krikščioniškas šeimų susitikimas – tai galimybė kalbėti apie tikrą meilę: pagarbą, geranorišką rūpinimąsi kitu visą gyvenimą.

Šiais metais švenčiamas Vilniaus šv. Jono Krikštytojo ir šv. Jono Apaštalo ir Evangelisto bažnyčios neparapinės bendruomenės gyvavimo 15 metų jubiliejus (bažnyčia pašventinta 1991 metais). Per penkiolika metų šioje bažnyčioje susituokė daugiau kaip trys šimtai porų. Nors ne visi sutuoktiniai aktyviai įsitraukė į bendruomenės gyvenimą, bažnyčios jubiliejus buvo puiki proga visoms šeimoms susitikti, paliudyti savo patirtį ir pasiklausti kitų. Jubiliejiniame vakare dalyvavo per 60 sutuoktinių.

Šventė prasidėjo Šv. Mišiomis, kurias aukėjo Šv. Jono Krikštytojo ir šv. Jono Apaštalo ir Evangelisto bažnyčios rektorius kunigas Antanas Saulaitis SJ. Pasidžiaugęs visų dalyvių geranoriškumu, kunigas kvietė sutuoktinius pasidalyti išgyvenimais ir džiaugsmiais, kurių būna kiekvienoje šeimoje. Sutuoktiniai pasakojo apie patirtas džiugias akimirkas, guodėsi sunkumais, užimtumu, kalbėjo apie tai, kaip svarbu parodyti dėmesį vienas kitam, kad santuoka yra didelis statybų darbas ir nuostabi dovana vienas kitam. Žmo-

nės dėkojo Dievui ir visiems, kurie padėjo puoselėti santuokos džiaugsmą. Savo santuokos patirtimi dalijosi ir jauni vyrai, šeimą įvardydamai kaip vieną svarbiausių jų gyvenimo ramsčių ir vertybių. Sutuoktiniai turėjo proga kitoms šeimoms parodyti savo sutuoktinių nuotraukas. Kai kurios nuotraukos, priklijuotos prie didelės širdies, visiems priminė mylinčio Dievo širdį, kurioje telpa kiekvienos šeimos troškimas auginti tarpusavio meilę. Norintieji galėjo uždegti mažą šeimos taikos žvakutę, kurios spindėjimas kaip Kristaus šviesa nušviečia gyvenimo sutemas. Kai kurios sutuoktinių poros svarstė, jog darnios šeimos židinyje daugeliui yra bene vienintelė saugi užuovėja nuo gyvenimo vėjų. Sutuoktiniai džiaugėsi, kad Bažnyčia vis daugiau rodo dėmesio ir jaunoms šeimoms, taip skatindama laikytis tikėjimo ir pasirinktų vertybių. Šventė baigėsi bendra sutuoktinių agape.

-sbuž-

Gyvas vysk. J. Staugaičio atminimas

Vasario 19 d. Aukštosios Panemunės parapijoje (Kaunas) surengtas minėjimas, skirtas vyskupo Justino Staugaičio (1866–1943) gimimo 140 metinėms ir Lietuvos Katalikų bažnytinės provincijos įkūrimo (1926) 80-osioms metinėms paminėti. Švč. M. Marijos Vardo bažnyčioje sumos šv. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė vyskupas emeritas Juozas Preikšas. Po sumos renginio iniciatorius klebonas kan. Deimantas Brogys svečius ir parapijiečius pakvietė į klebonijos salę. Čia kardinolo V. Sladkevičiaus memorialinio muziejaus vedėja Irena Petraitienė, parengusi vysk. J. Staugaičio gyvenimą ir veiklą atspindinčią parodėlę, dalijosi mintimis iš jos rengiamos monografijos „Justinas Staugaitis“.

Didelė prasmė, pasak lektorės, apie vysk. J. Staugaitį kalbėti autentiškoje, istoriniu požiūriu labai reikšmingoje aplinkoje. Į Aukštąją Panemunę lygiai prieš 90 metų (1916) paskirtas kun. J. Staugaitis atvyko kupinas ryžto toliau plėtoti šviečiamąją-socialinę veiklą. Jis buvo vienas iš pirmųjų ne daugelio lietuvių kunigų, pradėjusių diegti enciklikų *Rerum novarum* ir *Graves de communi* idėjas Lietuvoje. Lygiai prieš 100 metų (1906) jis įsteigė katalikišką švietimo draugiją „Žiburys“ ir daug prisidėjo kuriant ūkininkų kooperatyvą „Žagrė“ (1906). 1909 m. buvo pakviestas prelegentu į socialinius kursus Kaune. Kun. J. Staugaičio išvalgiai numatyti labdaros tvarkymo būdai – specialių draugijų steigimas, viso darbo koncentravimas parapijoje – vėliau tapo socialinės politikos Lietuvoje ašimi.

1916 m. A. Panemunė naujo klebono kun. J. Staugaičio sulaukė tuo laiku, kai Lietuva skaudžiai išgyveno kaizerinės Vokietijos okupacijos padarinius. Tuo metu Aukštosios Panemunės klebonas kun. J. Staugaitis tapo vienu iš 20 Lietuvos Tarybos narių. Jis dalyvavo daugelyje komisijų, delegacijų, diplomatinių misijų. Kaip krikščionių demokratų bloko atstovas, dirbo visuose demokratiškai rinktuose Lietuvos Seimuose, užimdamas pirmininko ir vice-pirmininko postus. Daug pastangų kun. J. Staugaitis padėjo siekdamas nustatyti valstybės ir Bažnyčios, Lietuvos ir Vatikano santykius. Būtent A. Panemunės klebonijoje Lietuvos vyskupai P. Karevičius, A. Karosas, J. Skvireckas, dalyvaujant mons. Faiduti, parengė Šv. Sostui skirtą raštą dėl Lietuvos bažnytinės provincijos įkūrimo. 1926 m. popiežiui Pijui XI įkūrus Lietuvos bažnytinę provinciją, prel. J. Staugaitis buvo paskirtas Telšių vyskupu ir Klaipėdos prelatu. Vysk. J. Staugaitis valdė Telšių dieceziją, pasak kun. G. Valančiaus, „tvirta ir išmintinga ranka“ 17 metų. Mirė Telšiuose 1943 m. liepos 8 d. po stenokardijos priepuolio. Palaidotas Telšių katedros kriptoje.

Minėjime dalyvavusi vysk. J. Staugaičio sesers Petronėlės Juodaitienės anūkė Vida Jokubauskienė papasakojo apie Zanavykų krašte, Žvirgždaičių parapijoje, Tupikų kaime gyvenusią Staugaičių giminę, tarpusavio bendravimo ir krikščioniško solidarumo tradicijas.

-nr-

las. Ta proga Josvainių bažnyčioje iškilmingas šv. Mišias aukojo Kėdainių dekanas kun. Gintaras Pūras, Kauno šv. Kryžiaus (karmelity) parapijos klebonas kun. Emilis Jotkus bei parapijos klebonas kun. Renaldas Šumbrauskis. Šv. Mišiose, be įprastų maldų, atliktos pašventinimo apeigos, giedota Mergelės Marijos litanija. Restauravimo darbus, kuriuos organizavo Kultūros vertybių apsaugos departamentas, atliko restauratorius Mantas Matuiza. Restauravimas kainavo apie 40 tūkst. Lt. iš jų 1000 Lt prisidėjo parapija. Parapijos tikintieji džiaugėsi, kad į Marijos altorių sugrįžo jų mylimas stebuklingas Marijos paveikslas.

-krš-

Jonava. Vasario 16 d. Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčioje šv. Mišias už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę aukojo dekanas klebonas kun. S. Bitkauskas. Sveikindamas parapijiečius su svarbia kiekvienam lietuviui Nepriklausomybės švente – Vasario 16-ąją, dekanas pasidžiaugė, kad daug tėvynę mylinčių patriotų susirinko į bažnyčią pasimelsti už Lietuvą, ir apgailėstavo tarp jų nematydamas rajono savivaldybės vadovų, mokyklų direktorių, daugelio mokytojų, negausų būrelį mokinių. Šv. Mišiose giedojo sumos choras. Dekanas klebonas pasakė turiningą pamokslą. Po šv. Mišių darniai skambėjo visų sugiedotas Lietuvos himnas.

-fl-

Klaidos atitaisymas

„Bažnyčios žinių“ 3 numeryje paskelbtoje žinutėje „Tęsimas popiečių ciklas“ įsivėlė klaida. Turi būti „Būtinybė grįžti prie savo krikščioniško buvimo pradžios yra svarbi 80 proc. save katalikais laikantių Lietuvos gyventojų“. Toliau kaip tekste.

DIEVO NAMAI

III gavėnios sekmadienis (B)
Iš 20, 1–17; 1 Kor 1, 22–25; Jn 2, 13–25

Žmonės įpratę iš Jėzaus lūpų girdėti švelnius, guodžiančius žodžius. Tai – jo palaiminimai, guodžiantys palyginimai, nuodėmių atleidimas. Apie save jis sakė: „Mokykitės iš manęs, nes aš romus ir nuolankios širdies“ (Mt 11, 29). Bet šios dienos Evangelijoje Jėzus neatpažįstamas. Eidamas su rimbu rankoje, jis varto prekeivių stalus, varo iš šventyklos avis ir jaučius. Prižiūrėti, tvarkyti ir valyti šventovę buvo kunigų ir jų tarnų darbas; niekas kitas čia negalėjo šeimininkauti. Todėl žydai kreipiasi į Jėzų klausdami, kokią teisę jis turi tai daryti. Žmonės, įpratusius savo Mokytoją matyti švelnų, užjaučiantį, gydantį, atleidžiantį, nustebina jo griežtas elgesys šventykloje. Savo elgesį Jėzus paaiškina trumpai ir suprantamai: „Mano namai turi būti maldos namai, o jūs pavertėte juos plėšikų lindyne!“ (Lk 19, 46). Šiuo sakiniu Jėzus pabrėžia ir Dievo, ir pastato, skirto Dievo garbei, šventumą. Dievo namuose turi būti teikiama pagarba Dievui. Šiuose namuose atliekamos apeigos turi būti šventos. Šis trumpas Kristaus paaiškinimas peržengė laiko ribas: jis galioja visiems visų laikų žmonėms. Visur ir visada, kur tik kas daroma Dievo garbei, turi būti šventa. Dievo namai negali būti pasimatymų ar pasikalbėjimų vieta. Čia yra altorius, kur aukojama, stalas, kur teikiamas Kristaus kūnas, sakykla, kur skelbiamas Dievo žodis, klausykla, kur sutaikoma su Dievu.

Šis gavėnios sekmadienis mus kviečia prisiminti ir kitokias šventyklas. Šv. Paulius savo Laiške korintiečiams rašo: „Ar nežinote, kad jūsų kūnas yra šventovė jumyse gyvenančios Šventosios Dvasios, kurią gavote iš Dievo <...>?“ (1 Kor 6, 19). Prieš Velykas visi stengiamės apvalyti savo gyvenamąją aplinką. Mūsų bažnyčiose taip pat rengiamasi Velykų šventei. Tačiau tikinčiojo gyvenime už viską svarbiau yra žmogaus dvasinis apsivalymas. Vienoje Indonezijos nuošalioje vietovėje tarp vietinių gyventojų darbavosi jaunas gydytojas iš Olandijos. Buvo geras specialistas, jautrus žmonių negalioms, bet stokojo valios ir dažnai vartojo, ką pats kitiems draudė. Iš pradžių alkoholis, vėliau ir narkotikai. Jam atrodė, kad jis klimpsta į kažkokį liūną, neužčiuopdamas atramos. Kartą, išėjęs į džiungles pamedžioti, pasiklydo. Bevaikščiodamas mirtinai pavargo. Suradęs upelį, sukniubo atsigerti. Vanduo buvo tyras ir skaidrus. Pasilenkęs gerti, išvydo upelyje savo veidą ir išsigando: „Viešpatie, nejaugi tai aš?“ Šis žvilgsnis jaunam vyrui buvo tarsi naujas praregėjimas: jis pamatė, kaip jo veidą iškreipė nuodėmė. Po šios medžioklės jaunas gydytojas surado bažnyčią ir pirmą kartą atliko viso gyvenimo išpažintį.

Bažnyčia įpareigoja kiekvieną kataliką bent kartą per metus atlikti išpažintį. Ar tam gali būti geresnis laikas negu gavėnia? Gavėnios metu atlikę išpažintį drauge išpildome ir kitą svarbų Bažnyčios įsakymą, t. y. velykinės Komunijos įsakymą. Gavėnios metu tikintieji skatinami dažniau atlikti išpažintį. Tai puiki proga pažvelgti į save. Išpažintis nėra našta tiems, kurie ją atlieka suprasdami jos vertę. Tai nėra tik nuodėmių atleidimas. Su nuodėmių atleidimu gauname pašvenčiamąją malonę, susigrąžiname tą dovaną, kurią gavome Krikšto metu. Šiuo momentu įvyksta džiaugsmingas susitaikymas su savo Tėvu. Norėdami iki galo suvokti šio sakramento vertę, privalome prieš akis turėti visus jo padarinius. Prisiminkime sūnų palaidūną. Mus stebina Tėvo gerumas, jaudina tai, kad jis taip greitai visa atleido. Bet neužmirškime, kas buvo toliau. Tėvas tuojau paliepė tarnams: „Kuo greičiau atneškite geriausią drabužį ir apvilkite jį. Užmaukite jam ant piršto žiedą, apaukite kojas! Atveskite nupenėtą veršį ir papjunkite! Puotaukime, linksminkimės! Nes šis mano sūnus buvo miręs ir vėl atgijo, buvo pražuvęs ir vėl atsirado“ (Lk 15, 22–24). Išpažintis – viena sunkiausių krikščioniškų pareigų, bet kartais mes patys išpučiame tuos sunkumus. Kartais savo širdyje maištaujame: kaip gali Bažnyčia reikalauti, kad aš svetimam žmogui išpažinčiau savo net slapčiausias nuodėmes. Mieli tikintieji, neužmirškime, kad kunigas turi Kristaus įgaliojimus: „Kam atleisite nuodėmes, tam jos atleistos, kam sulaukysite, – sulaukytos“. Kunigas veikia Kristaus vardu ir jo Evangelijos dvasia. Prisiminkime jo žodžius: „Danguje bus daugiau džiaugsmo dėl vieno atsivertusio nusidėjėlio negu dėl devyniasdešimt devynių teisiųjų, kuriems nereikia atsiversti“ (Lk 15, 7).

Į Ženevos vyskupą Pranciškų Saležą kreipėsi kažkada buvęs praktikuojantis, bet ilgainiui atšalęs katalikas. Save teisindamas dėl apsileidimo, jis sakė vyskupui: „Bet ką apie mane pagalvos kunigas, kuriam aš išpažinsiu savo visas nuodėmes?“ Vyskupas į tai atsakė: „Kunigas apie tave štai ką pagalvos: tai šventas žmogus. Juk tik šventieji atvirai ir nuoširdžiai išpažįsta savo nuodėmes“. Reikia pripažinti, kad mūsų katalikiškoje šalyje išpažinties praktika labai sumenko, bet, kita vertus, ir dorovė nusmuko iki negirdėto lygio. Sovietų laikais daugelis Lietuvos bažnyčių buvo išniekintos, paverstos sandėliais. Šiuo metu dauguma jų jau suremontuotos ir atšventintos, jose vėl aukojama nekruvinoji Kristaus auka, skamba Dievo žodis. Šiandien prisiminkime savo širdies šventoves. Ar nereikia jų restauruoti? Kaip tai padaryti? Tam nereikia nei medžiagų, nei lėšų. Tereikia ateiti į bažnyčią, prieiti prie klausyklos ir parodyti kunigui, kokia yra tavo sielos šventyklos būklė. Prašykime sau ir savo tautai Šventosios Dvasios dovanų, kad ši gavėnia daugeliui pasyvių tikinčiųjų padėtų restauruoti savo širdies šventoves.

Parengė V. S.

Kardinolo A. J. Bačkio pamokslas Vasario 16-ąją Vilniaus arkikatedroje

Žmogui yra duota atmintis. Duota ne tik tam, kad suvoktų savo asmeninį gyvenimą, tenkintų individualius poreikius. Atmintis yra ir tam, kad žmogus, pažinęs supantį pasaulį, jo praeitį, prisiimtų atsakomybę už bendruomenę, už bendrąjį gerį. Mūsų švenčių datos, lemtingų patyrimų įrėžtos į tautos gyvenimą, yra gyva atmintis, kurią privalome puoselėti. Jas turime priminti vieni kitiems kaip mūsų šiandienio gyvenimo prasmės šaltinius ir atsakomybės už rytdieną gaires. Vasario 16-oji visiems laikams įėjo į mūsų tautos istoriją kaip Laisvės ir Nepriklausomybės diena, kurią išsaugojome okupacijos ir tremties metais, kurią vėl įkūnijo Kovo 11-oji.

Kasmet dėkodami Dievui už savo tautos laisvę, žvelgiame į šiandienį gyvenimą klausdami: ar mes esame laisva tauta? Ar mes išsaugojome laisvę valstybėje ir savyje? Kuo remiasi mūsų laisvė? Kas yra jos pamatas?

Šios dienos pirmajame skaitinyje Jokūbas laiške krikščionių bendruomenėms sako: „Jeigu tik vykdote karališkąjį įstatymą, kaip Raštas reikalauja: „Mylėk savo artimą, kaip save patį“, jūs gerai darote; bet, jeigu vadovaujatės palankumu atskiriems asmenims, darote nuodėmę ir esate įstatymo kaltinami kaip nusižengėliai“ (Jok 2, 8–9).

Meilės įsakymas vadinamas „karališku“, nes jis yra visos žmonijos egzistencijos pamatas. Meilė Tėvynei, tautai prasideda nuo meilės artimui, kiekvienam žmogui. Šventasis Raštas kalba ne vien apie jausminę palankumą kitam išraišką, bet ir apie atsakingą, tik laisvam žmogui duotą meilę. Toks žmogus dalijasi šia meile kaip dovana, nelaukdamas atlygio ir nederėdamas kainos. Deja, kaip dažnai mes nematome, už ką, kodėl turėtume kitą mylėti. Sustojame prie lemtingos mainų meile ribos, nepajėgdami jos peržengti ir sverdami meilę kaip druską.

Ne kartą teko girdėti iš jaunų žmonių lūpų žodžius: „Ką man davė Tėvynė, kad aš ją mylėčiau? Mano Tėvynė ten, kur aš galiu gerai uždirbti, kur man patogų gyventi“. Viena vertus, negalime smerkti šių jaunų žmonių, nes jų norai teisėti: kiekvienas žmogus turi teisę į orų ir sotų gyvenimą. Kiekvienas turi teisę tokį gyvenimą sąžiningai užsitarnauti. Tačiau, ar viską lemia tik turtai ir pinigai? Juk ir turtuolių namuose kančia bei nusivylimas yra dažnas svečias. Matyt, problema glūdi daug giliau – turėtume drąsiai į ją pažvelgti. Turėtume klausyti, ar smulkmeniškai matuojantys naują bei atlygį turi dvasios laisvės patirties, gavo atsakingos, nesavanaudiškos meilės pamokas.

Dievas sukūrė žmogų iš meilės ir įdiegė jam į širdį beribi meilės troškulį, kurį tik Viešpaties padedami galime numalšinti. Ką tik pasirodė Šventojo Tėvo Benedikto XVI pirmoji enciklika „Deus Caritas est“ („Dievas yra meilė“). Šiais žodžiais reiškiamą naujojo popiežiaus programinė nuostata. Pasauliui primenama, kad visa krikščionybė laikosi ant meilės pamato. Šių dienų pasaulis labai iškreipė meilės sąvoką, todėl džiugu, kad Bažnyčios Galva ryžosi meilei sugrąžinti jos tikrąją prasmę. O drauge pakviesti visus krikščionis grįžti prie gyvojo šaltinio, iš kurio Bažnyčia nenustodama semiasi jėgų mylėti kiekvieną konkretų asmenį – nesvarbu, kokios socialinės padėties, rasės ar religijos jis būtų.

„Norėčiau parodyti, kad erosas, meilė, kurią vienas kitam dovanoja vyras ir moteris, kyla iš to paties Dievo Kūrėjo gerumo šaltinio, kaip meilė, kuri išsižada savęs artimo vardan“, – sako popiežius. Asmens meilė išsiskleidžia santykio su kitu, su artimu dėka ir perauga į tarnystę, atsidavimą, į gailestingąją meilę. Meilę, mokančią pasilenkti prie vargšų, ligonių, mažutėlių, kuriems reikia mūsų rankų, mūsų širdies. Bažnyčia visais laikais buvo gailestingosios meilės tarnaitė ir puoselėtoja, todėl būtina, kad ši meilė taptų ir visuomenės pamatu.

Savo enciklikoje Benediktas XVI rašo, kad meilė „visuomet bus reikalinga, net ir pačioje teisingiausioje visuomenėje. Nėra jokio teisingo valstybinio potvarkio, kuris galėtų meilės tarnystę padaryti paviršutinišką“. Kokie svarbūs ir aktualūs mums šie Šventojo Tėvo žodžiai! Visų pirma teišgirsta juos mūsų valdžios vyrai. Tepaklausia jie savęs, kuo vadovaujantis priimami įstatymai ir pasirašomi įvairūs susitarimai. Ar visi jie nukreipti žmogaus orumui ginti, geriumi siekti? Ar galime sakyti, kad jie yra priimami iš meilės žmogui? Kartais sunku tuo patikėti. Ypač kai girdime svarstant įstatymus ar darant sprendimus, kurie užgauna moralės sritį.

Antai išoriškai patraukliu „jaunimui palankių paslaugų“ vardu mėginama pridengti baisią nepagarbą žmogui ir gyvybei, siekiama užmaskuoti nuodus tautai demoralizuoti ir žudyti. Sudarius valstybinį sandėrį su abejotinos reputacijos tarptautinėmis organizacijomis jaunuoliai ir jaunuolės mokomi, kaip apsaugoti nuo nuodėmės padarinių, užuot padėjus nuodėmės vengti. Televizijos ekrane kaip sektinas pavyzdys demonstruojami nėsčios paauglės nuotyčiai arba ištisas realybės šou skiriamas tyčiotis iš šeimos, o aukštos komisijos čia neįžvelgia nei etinių, nei žmogaus teisių pažeidimų. Pagrindinis Dievo įstatymas yra skirtas ir valdžios vyrams. Jie dargi daug labiau įpareigoti jo laikytis, nes nuo jų veiksmų priklauso daugelio likimai. Pasirašydami įstatymus arba užsimerkdami prieš panašias laidas, pagalvokite: ar norėtumėte, kad tai paliestų jūsų pačių vaikus? Ar tai geriausia, ką jūs galite jiems duoti? Manau, kad pamąščius ne vieno ranka sudrebėtų.

Meilės antrasis vardas yra Gailestingumas. Mylėti savo artimą kaip save patį – tai meilės įstatymo vykdymo būdas. Pamatyti šalia esančio žmogaus vargą ir rūpestį – kiekvieno mūsų pareiga. Benediktas XVI sako: „Visuomet bus kančia, kuriai reikia paguodos ir pagalbos. Visuomet bus vienatvė. Visuomet bus materialinių reikmių, kai būtina pagalba, kaip konkreti artimo meilė“.

Solidarumas – vienas iš svarbiausių žmonijos pažangos ir gerovės veiksnių. Ne tik turėti sau, bet ir pasidalyti su kitu. Tuomet patiriame tikrąją laimę ir ramybę kaip atlygį už gailestingąją meilę. Bažnyčia visais laikais ragina žmones būti jautrius ir gailestingus vienas kitam. Žmonės buriasi į organizacijas, kuriose drauge gali daugiau nuveikti gerumo žygyje. Tačiau šioje srityje būtinas Bažnyčios ir Valstybės bendradarbiavimas. Žmogus, kuriam tiesiama ranka, yra drauge ir Bažnyčios narys, ir Valstybės pilietis.

Šventasis Tėvas minėtoje enciklikoje sako: „Mums reikia ne valstybės, kuri viską reguliuoja ir valdo, bet Valsstybės, kuri kilniai pripažintų ir paremtų iniciatyvas, kylančias iš įvairių socialinių jėgų ir suvienijančias spontaniškumą ir artumą žmonėms, kuriems reikia pagalbos“.

Ilgalaikė Bažnyčios patirtis ir dvasingumas, kuris yra kiekvieno gero veiksmo motyvacija ir atspirtis – tai neįkainojamas lobis. Jis jau 2000 metų karta iš kartos perduodamas, puoselėjamas ir praturtinamas naujomis, šiandienėmis formomis. Todėl Šventasis Tėvas įspėja: „Valstybė, kuri nori viskuo pasirūpinti, kuri visa sutraukia į save, galiausiai tampa biurokratinė įstaiga, negalinti užtikrinti pagrindinio dalyko, kurio reikia kenčiančiam žmogui – kiekvienam žmogui – *meilaus asmeninio atsidavimo*“.

Brangūs broliai ir seserys, minėdami tautos šventę, įsiklausykime į Bažnyčios raginimą meilę paversti veiksmu, kuris atskleidžia žmogaus dieviškumo paslaptį. Dievas Kūrėjas kiekviename žmoguje įdiegė gėrio ir meilės troškimą, įdiegė galią ją suteikti. Ši dieviška dovana auga ir plėtojasi tik tuomet, kai yra sujungta su savo tikroju šaltiniu – Dievu.

Šiandien susirinkę prie Viešpaties altoriaus melskimės, kad meilė įveiktų žmogiškąjį egoizmą ir individualizmą, kad visi mūsų tautos sūnūs ir dukros pažintų gailestingosios meilės dovaną bei mokėtų ją dalytis. Pasisėmę iš šv. Mišių neišsenkančios meilės šaltinio, grįžkime į namus su tvirtu pasiryžimu būti dieviškosios meilės liudytojais.

Kun. doc. dr. Arvydas Ramonas

Nacionalinis delegatas universitetinei sielovadai
Klaipėdos universitetas

Universitetinė sielovada

Universitetinė sielovada Europoje jau seniai nenaujas dalykas, o Lietuvoje – tai vis dar naujovė. Artėjant tarptautinei Europos universitetų dienai, kuri šiemet Europoje bus švenčiama kovo 11 dieną (šeštadienį), Europos universitetų dieną organizuoja CCEE (Europos vyskupų konferencijų taryba) kartu su Romos vikariatu. Šių metų renginio tema – „Krikščioniškasis humanizmas kaip kelias naujam bendradarbiavimui tarp Europos ir Afrikos“. Jo metu kartu su Šventuoju Tėvu Benediktu XVI bus kalbamas rožinis. Įvykis Romoje bus susietas televizijos tiltu su Madridu (Ispanija), Miunchenu (Vokietija), Sofija (Bulgarija), Sankt Peterburgu (Rusija), Lionu (Prancūzija), Freiburgu (Šveicarija), Nairobiu (Kenija), Abididžanu (Dramblio Kaulo Krantas), Oweri (Nigerija) ir transliuojamas per CTV Vatikano televizijos kanalą bei „Mondo Eurovisione“ palydovinę programą.

Daugiau informacijos galima rasti internete:
www.universitas2000.org

Bažnyčia ir studentų mobilumas Europoje

Žmonių mobilumas, migracija turbūt atsirado kartu su žmonija, vis dėlto galima teigti, kad tai tipiškas mūsų laikų reiškinys. Mobilumas yra technikos ir mokslo amžiaus priežastis ir padarinys, tai vienas „esminių ir staigių pokyčių, kurie laipsniškai plinta po visą pasaulį“ (*Gaudium et spes*, 4). Globalizacijos procesai jį dar paspirtina, taigi būtina pabrėžti, kad svarbiausios yra ne tiek mobilumo kryptys ar tempai, kiek pokyčiai, kuriuos šis reiškinys nulemia keisdamas žmogų. Katalikų Bažnyčia į minėtą „laiko ženklą“ sureagavo velionio popiežiaus Jono Pauliaus II pageidavimu įsteigdama Popiežiškąją tarybą, kurios veikla apima įvairias žmonių mobilumo sritis: imigraciją, pabėgėlius, klajoklius, turistus, užsienyje studijuojančius studentus, tuos, kurie keliauja oru (civilinė aviacija), jūra (vadinamoji *Stella Maris* sielovada) ar sausuma (magistralėmis, geležinkelio). Didžiausią migracijos srautą iš Pietų valstybių į Šiaurės šalis sudaro užsienyje besimokantis jaunimas. Daugelio jų pagrindinis tikslas – ne įgyti techninių ar akademinį žinių, bet užsitikrinti geresnę ateitį. Migraciją, dažnai nulemtą apverktinų gyvenimo sąlygų savo šalyje, dar sustiprina turtingų šalių „skleidžiami kerai“: taip tikimasi pritraukti gambiausius studentus iš įvairių užsienio šalių, ir tai jų aukštojo mokslo centruose garantuotų technologinę ir mokslinę pažangą. „Talentų medžioklė“ lemia vadinamąjį „protų nutekėjimą“. Tai savita intelektualų diaspora, kurią galėtumėme vadinti viena didžiausių pasaulyje egzistuojančių netei-

sybių – nuolat didėjančio skirtumo tarp Šiaurės ir Pietų valstybių – priežasčių.

Iš neturtingų pasaulio valstybių atvykusių studentų gyvenimas Europoje yra sudėtingas, ypač vyresnių, kurie jau yra įveikę pirmą ar antrą studijų pakopą. Dažnai šie iš Afrikos, Azijos ar Lotynų Amerikos atvykstantys studentai keliauja su savo šeimomis arba palieka jas namie, kas taip pat nėra paprasta. Be abejo, jie patiria kultūrinę šoką, dažną tokiomis atvejais priešiškimą atvykėliams, be to, kyla administracinių problemų siekiant gauti leidimą apsistoti šalyje, mokantis naujos kalbos, norint grįžti namo ar ieškant darbo, yra ir kitų nelengvų egzistencinių situacijų. Minėti veiksniai didina psichologinę įtampą, kuri gali lemti ir savivokos praradimo jausmą. Svarbi ir nelegalumo problema.

Taigi universitetinė pastoracija turi būti nukreipta į migruojančių studentų sielovadą. Šiuo metu Europoje įgyvendinamos *Erasmus, Erasmus Mundus, Socrates, Leonardo da Vinci* studijų mainų programos, kuriose dalyvauja maždaug 30 valstybių. Čia akcentuotinas universiteto kapeliono vaidmuo: jis turėtų būti varomoji jėga rengiant ir inicijuojant kultūrinius renginius, susijusius su evangelizacija. Universiteto kapeliono tarnystės tikslas – plėtoti atvirą ir nuoširdų dialogą ne tik su studentais, bet ir su dėstytojais bei aptarnaujančio personalo darbuotojais, siūlyti įvairius priimtinius būdus, kaip artinti universiteto bendruomenę prie Kristaus.

Universitetinei sielovadai taikomos to pačios taisyklės kaip ir bendrai imigrantų sielovadai. Ji turėtų padėti studentams imigrantams neprarasti savigarbos, įgyti patikėjimo svečioje šalyje ir brandinti savo tikėjimą.

Pirmasis pastoracinis veiksmas ir būtų priimti tuos jaunus žmones, būti jiems nuoširdžiais ir džiaugsmingais Gerosios Jėzaus Kristaus Naujienos liudytojais. Pasaulyje, kur tiek daug smurto ir terorizmo, veikia negailestingos konkurencijos dėsniai ir šiaip yra nemažai ekonominių sunkumų, savo veiksmais ir žodžiais būtina padėti jaunimui suprasti, kad įmanoma eiti ir taikos, atleidimo, susitaikymo keliu, kuri mums siūlo Evangelija. Šiuo atveju prioritetas puoselėjant Europos kultūrą tektų žmogiškosioms ir krikščioniškosioms vertybėms, Katalikų Bažnyčios universitetinė sielovada taptų bendro Europos Sąjungos kultūrinio vienijimosi projekto dalis.

Nuolatinis akcentas – užsienyje studijuojantieji turėtų suvokti savo atsakomybę gimtajai šaliai, juk būtent jie gali tapti tais savo šalies piliečiais, kurie puoselės jos kultūrinį, plėtos ekonominį gyvenimą, ugdyt jaunąją kartą ir t. t. Kitaip tariant, svečioje šalyje įgytos medicinos, inžinerijos, agrrikultūros, socialinių ir kitų mokslų žinios bei įgūdžiai turėtų tarnauti tėvynei, jos žmonėms. Išugdytas sveiko patriotiškumo jausmas net neleistų tuo suabejoti. Bažnyčia per sielovadą akademinį jaunimą

turėtų mokyti svetingumo, broliškumo, kviesti dialogui (plg. *Redemptoris missio*, 37).

Šiuo metu Europoje keliami šie *universitetinės sielovados uždaviniai* studentų mobilumo kontekste:

1. Padėti įvairių šalių studentams įprasminti jų studijų laiką, įveikti vienišumo jausmą, integruotis į bendrą universiteto kultūrinį ir socialinį gyvenimą, skiepyti norą grįžti į tėvynę ir atiduoti jai savo įgytas žinias, įgūdžius, praturtinti jos kultūrą. Kapelionų uždavinys – studijų svečioje šalyje metu ugdyti studentų imigrantų sąmoningumą, puoselėti suvokimą, kad grįžti į gimtąją šalį ir su kaupu „gražinti“ tai, ką ji kažkada davė, yra (ar bent jau turėtų būti) natūrali kultūringo žmogaus reikmė.

2. Skurdas neretai yra pagrindinė žmonių vykimo į užsienį priežastis. Studentai, įgiję išsilavinimą svečioje šalyje, galėtų padėti savo šaliai iš jo išbristi. Tai sustiprintų senosios Europos Bažnyčios autoritetą tarp jaunų, besivystančiose šalyse įsikūrusių Bažnyčių. Investavimas į studentų iš užsienio išsilavinimą yra bendradarbiavimo su neturtingomis šalimis forma, kurią būtina taikyti pabrėžiant pačių studentų pareigą grįžti į tėvynę, nes pagrindinė paramos jiems teikimo priežastis – skatinti šalių, iš kurių jie atvyko, plėtrą.

3. Šalių, iš kurių studentai yra atvykę, ir šalių, kuriose mokosi, Bažnyčios tarnai turėtų bendradarbiauti. Pagrindiniai sielovados principai šiuo atveju – sukurti „tarptautinės šeimos“ aplinką, kurioje būtų svarbu ieškoti ne veiklos laisvės, o galimybės tarnauti kitam žmogui – *liturgia, diakonia, koinonia*. Tokia apaštališkoji veikla turėtų derėti su vietos Bažnyčios atliekama misija, evangelizacijos darbu, į kurią reikėtų skatinti aktyviai įsitraukti.

5. Katalikų Bažnyčia remia ir palaiko tarptautines studentų organizacijas, pavyzdžiui, SECIS (*Service of European Churches for International Students*) – Europos Bažnyčių tarnystė užsienyje besimokantiems studentams, kuri vienija vienuolika valstybių, aktyviai užsiimančių studentų sielovada. Bažnyčia remia ir tuos Europoje įgyvendinamus projektus, kurie apskritai susiję su studentų migracija. Čia galima paminėti keletą Italijos organizacijų: *Galleria interculturale permanente di Roma, Globalizzazione e sviluppo locale, Scuola di politica internazionale e sviluppo (SPICES), Percorsi di lettura della globalizzazione*. Visus šiuos projektus rengia ir jų įgyvendinimu rūpinasi *Centro Culturale Giovanni XXIII* ir *Ufficio Centrale per gli Studenti Esteri in Italia (USCEI)*. Europoje įgyvendinama nemažai panašių projektų, įskaitant ir minėtą SECIS.

Akademinės sielovados gairės Europoje

Didžiulis Bažnyčios dėmesys yra ir bus skiriamas Europos Sąjungos plėtrai, apimančiai taip pat ir universitetinę plotnę. Kuriant bendrą europinę aukštojo moks-

lo erdvę atitinkamai plėtojama ir universitetinė sielovada. Jos veikla koordinuojama tarpvalstybiniu lygiu. Akademines pastoracijos kūrimo tikslas yra stiprinti Krikščionybės buvimą universitetuose organizuotai dalijantis kitų šalių patirtimi šioje srityje. Ieškoma naujų sielovados formų vadinamajai „kultūros pastoracijai“ plėtoti. Šiandieniai aukštojo mokslo tikslai yra siekti integruoti humanizmą ir mokslą, tikėjimą ir kultūrą, sąžinę ir pažinimą, humanitarinius ir technologinius mokslus, susieti mokslinę abstrakciją ir sintezę dėl žmogaus visapusiško išsilavinimo. Tokie tikslai lengviau leis kryptingai sujungti asmeninį gyvenimą su studijomis ir profesija. Jau Vatikano II Susirinkimas atkreipia dėmesį, kad katalikiškų universitetų tikslas – pasiekti, kad įsitvirtintų krikščioniškoji mintis, kuri taptų visuomenine, tęstine ir universalia, kuri skatintų aukštesnę kultūrą ir atitinkamai formuotų studentus, kad jie taptų žmonėmis, iškiliais savo žiniomis, pasirengimu atlikti atsakingas pareigas visuomenėje ir liudyti savo tikėjimą pasauliui (plg. *Gravissimum educationis*, 10).

Žmogus turi būti tiek Bažnyčios, tiek universitetų dėmesio centre su savo dvasinėmis, moralinėmis ir materialinėmis vertybėmis. Tokių vertybių nebuvimo faktą patvirtino dar nesena dviejų pasaulinių karų istorija, nacizmas ir komunizmas, todėl ir politinė Europos Sąjunga visų pirma turi būti *vertybių sąjunga* – solidarumo, išminties, religinės laisvės ir asmens pagarbos garantas. Universitetas turi galias pritraukti dar nepažįstamus pasaulius ir realybes (pvz., produkciją), kad juos ištyrinėtų, įvertintų ir pateiktų visuomenei ne fragmentišką, bet vientisą ateities viziją. Bažnyčia gali padėti mokslui, pažinimui ir naujoms mintims paprasčiau dialoguoti su kitomis kultūromis, lengviau nugaltėti išskylančius barjerus. Galima drąsiai (ir su ironija) teigti, kad Bažnyčia tebėra viena iš tų Europos mažumos instancijų, kuri dar tebetiki universitetais, nes universitetinėse studijose slypi valstybės, visuomenės ir Bažnyčios ateitis.

Apie akademines sielovados pastoracijos svarbą užsimeina popiežius Jonas Paulius II apaštališkajame paraginame *Ecclesia in Europa*. „Įsitikinęs akademinių institucijų svarba, prašau, kad įvairiose vietinėse Bažnyčiose būtų vykdoma atitinkama *universitetinė pastoracija*“, – sako popiežius.

(*Tęsinys kitame numeryje*)

Popiežius ragina žurnala „Civiltà Cattolica“ dalyvauti kultūriniuose debatuose

(KAP) Popiežius Benediktas XVI paragino Italijos jėzuitų žurnala „Civiltà Cattolica“ dalyvauti dabartiniuose kultūriniuose debatuose. Žurnalas turįs be polemikos ginti tiesą ir atsakyti į nepagrįstus priešiškus pareiškimus bažnytinės bendruomenės adresu. Per redakcijos darbuotojų priėmimą vasario 17 d. Vatikane popiežius taip pat pabrėžė, kad žurnalas, norintis išlikti ištikimas savo užduočiai, turįs nuolat atsinaujinti ir teisingai aiškinti laiko ženklus. Benediktas XVI šia proga taip pat kalbėjo apie stiprėjančią individualistinio reliatyvizmo ir pozityvizmo kultūrą. Pasak jo, egzistuojanti tendencija užsiverti Dievui ir jo moraliniam įstatymui. Tačiau yra ir teigiamų ženklų, kaip antai sustiprėjęs jautrumas religinėms vertybėms, vėl bundantis domėjimasis Biblija, pagarba žmogaus teisėms ir pasirengimas palaikyti dialogą su kitomis religijomis.

Žurnalas „Civiltà Cattolica“ laikomas oficialiu Vatikano balsu. Popiežiaus Pijaus IX 1850 m. aprobuotas žurnalas šiandien turi 15 tūkst. prenumeratorių ir pasirodo du kartus per mėnesį.

Nuodėmė trukdo žmonėms siekti taikos

(KAP) Popiežius Benediktas XVI priminė, kad nuodėmė trukdo žmogui žengti broliškumo, teisingumo, taikos ir visapusiško tobulėjimo keliu. Per Viešpaties angelo maldą vasario 19 d. popiežius pabrėžė, jog, nepaisant „iškilmingų pareiškimų“ šių vertybių naudai, žmonija esanti tartum „paralyžiuota“ blogio ir jo padarinių – melo, pykčio, pavydo. Nuodėmės sužeistą žmogų tikrai išgydyti tegali Jėzus. Žmogui „reikia Dievo gailestingumo, kuri atnešė Kristus“. Dievo žodis, pasak popiežiaus, kviečias žmones pasitikėti Jėzumi. XX a. popiežiai, pirmiausia Jonas Paulius II, siekė „atvesti dabarties žmones prie Kristaus“, kad „jie Jo būtų išgydyti“. Benediktas XVI taip pat atkreipė dėmesį į savo encikliką *Deus Caritas est*. Joje jis norėjęs tikintiesiems ir visam pasauliui parodyti, kad meilės šaltinis yra Dievas. „Tiktai tada, kai išgydoma paralyžiuoto žmogaus širdis, jis gali atsistoti ir eiti pirmyn. Dievo meilė yra tikroji jėga, atnaujinanti pasaulį“, – sakė popiežius.

Įžaidimas jokiomis aplinkybėmis nepateisina smurto

(KAP) Benediktas XVI pasmerkė ekscesus, pasitaikančius plėtojantis ginčui dėl karikatūrų. „Nepakanta ir smurtas kaip atsakas į įžaidimus nesuderinami su religijos principais“, – pareiškė jis vasario 20 d. per audienciją, suteiktą naujam Maroko pasiuntiniui prie Šventojo Sosto. Apgailėtina, kad religinių jausmų įžaidimu naudojama kaip smurtinių veiksmų dingstis. Tokiomis akcijomis siekiama tikslų, neturinčių nieko bendro su religija. Kartu popiežius ryžtingai kritikavo įžaidinėjimus religijos atžvilgiu. Tikintieji ir jų jausmai neturi būti provokacijos taikiniu. Siekiant skatinti taiką ir žmonių tarpusavio supratimą, religijas ir jų simbolius privalu gerbti.

Katalikų padaugėjo iki beveik 1,1 milijardo

(KAP) Katalikų pasaulyje padaugėjo 1,1 proc., t. y. iki 1,098 milijardo. Apie tai pranešama bažnytiniame metraštyje „Anuario Pontificio 2006“, kurio pirmasis egzempliorius vasario 18 d. įteiktas popiežiui. Kunigų, Vatikano duomenimis, padaugėjo iki 405 981. Kunigų padaugėjo Afrikoje ir Azijoje, sumažėjo Europoje. Amerikoje ir Okeanijoje jų skaičius išliko bemaž toks pats. Nuo 1978 m. daugėja nuolatinų diakonų. 2004 m. jų buvo 32 324, t. y. 2,5 proc. daugiau negu prieš metus. Beveik pusė diakonų (47,3 proc.) darbuojasi Šiaurės Amerikoje, trečdalis (32,3 proc.) – Europoje. Kandidatų į kunigystę padaugėjo iki 113 044. Vatikano pranešime teigiama, kad Afrikoje ir Azijoje matomas „džiuginantis pasaulimų gyvybingumas“, tuo tarpu tendencija Europoje verčia susirūpinti.

Ateities baimė turi neigiamą poveikį Europos gimstamumui

(KAP) Anot vienos iš Europos Sąjungos studijų, pagrindinė mažėjančio Europos gimstamumo priežastis yra ateities baimė ir ekonominės problemos. Tiesa, daugiau nei pusė apklaustų vyrų ir moterų ir toliau tebenori mažiausiai dviejų vaikų, tačiau realiai gimstamumas daugelyje ES valstybių mažesnis negu nurodytas pageidaujamų vaikų skaičius. Viena iš priežasčių – vaikų auginimo išlaidos. Studija buvo atlikta ES Komisijos užsakytu. Ją rengiant apklausta 30 tūkst. žmonių iš 14 Europos šalių.

Studijoje konstatuojamas santuokos reikšmės menkėjimas ir skyrybų daugėjimo tendencija. Pastaroji nebūtinai turi įtakos gimstamumui. Gimstamumo rodikliai per praėjusius 10 metų nesikeitė ir siekė 1,2–1,4 vaiko moteriai. Tuo tarpu nesantuokinių vaikų padaugėjo nuo 30 iki 40 proc. Studijos duomenimis, santuokai pirmenybė toliau teikiama pirmiausia Pietų ir Rytų Europoje. Italijoje, Lietuvoje ir Lenkijoje tam pritaria 80 proc. gyventojų. Tuo tarpu Čekijoje, Vokietijoje ir Nyderlanduose vis populiaresnis darosi bendras poros gyvenimas nesusituokus ir be vaikų.

Popiežius nominavo 15 naujų kardinolų

(KAP) Vasario 22 d. popiežius Benediktas XVI pranešė nominavęs 15 naujų kardinolų, tarp jų Tikėjimo mokymo kongregacijos prefektą Williamą Josephą Levadą, Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacijos prefektą Francą Rodę, Apaštališkosios signatūros aukščiausiojo teismo prefektą Agostino Vallini, taip pat Bolonijos, Krokuvos, Bordo, Toledo, Bostono, Karakaso, Manilos, Seulo ir Honkongo arkivyskopus. Dar trys nominuotieji kardinolai yra vyresni negu 80 metų. Kardinolo insignijos nominuotiesiems kardinolams bus suteiktos kovo 24 d. surengtoje konsistorijoje. Paskelbdamas apie konsistoriją, popiežius Benediktas XVI pabrėžė pagrindinę kardinolų užduotį – padėti popiežiui vykdyti savo tarnybą. Kardinolai, pasak popiežiaus, yra „savotiškas senatas“, turintis padėti popiežiui būti tikėjimo vienybės ir bendrystės pamatu. Todėl kardinolams nominuoti itin tinka vasario 22 d. švenčiama Šv. apaštalo Petro Sosto šventė, primenanti su Romos vyskupu susijusią vadovavimo Katalikų Bažnyčiai tradiciją. Benediktas XVI taip pat sakė naujais paskyrimais norėjęs papildyti kardinolų kolegiją iki 120 popiežių rinkti teisę turinčių narių.

Prieš pranešdamas apie naujų kardinolų nominavimą, popiežius Benediktas XVI akcentavo popiežiaus užduotį vadovauti visai Bažnyčiai. Nuo ankstyviausių laikų Roma, anot jo, buvo pripažįstama kaip apaštalo Petro, kuriam Kristus patikėjo vadovauti jo bendruomenei, rezidencija. Ją popiežius, remdamasis pirmųjų krikščioniškųjų šimtmečių teologais, pavadino „tiesos ir taikos prieuosčiu“. Per Šv. apaštalo Petro Sosto šventę Bažnyčia dėkojanti už misiją, patikėtą Petriui ir jo įpėdiniams. Apaštalo Petro vyskupiškoje rezidencijoje krikščionys, Benedikto XVI žodžiais, turėtų įžiūrėti „giliai dvasinę reikšmę“ ir „Dievo meilės ženklą“.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2006, „Bažnyčios žinios“